

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII

CELOVEC, PETEK, 14. MAJ 1982

ŠTEV. 19 (2070)

Nova zaostritev POLOŽAJA NA KOROŠKEM

Zadnjo soboto dopoldne je večja skupina slovenskih dijakov s posebno akcijo na celovski železniški postaji opozorila na neenakopravni položaj slovensčine v javnosti: kakor že večkrat v minulih mesecih, so dijaki zahtevali vozovnice v slovenščini. Vendar uradniki njihovi zahtevi niso ugodili, temveč so okena zaprli. Dijaki so potem vztrajali pred okenci vse do dveh popoldne, pri čemer je prišlo tudi do „stikov“ s policijo in v nasprotju s trditvami nemškega tiska celo do telesnih poškodb dijakov.

Mirno akcijo slovenskih dijakov (o kateri obširneje poročamo na drugem mestu) so oblikovali javnega mnenja z že znanimi metodami svojega monopolnega položaja in ob podpori vodilnih predstavnikov uradne Koroške „prefunkcionirali“ v upor Slovencev proti državi oz. proti zakonu. Kancler Kreisky pa je vzel to za povod, da je že dolgo napovedani in za 19. maj določeni razgovor med vlado in slovenskimi organizacijami odpovedal z utemeljitvijo, da se „pod pritiskom“ (!) noče pogovarjati.

KLUB SLOVENSkih ŠTUDENTOV NA DUNAJU:

Narodno samozatajevanje

NE SME BITI CENA ZA POGOVORE Z VLADO

S posebno izjavo se je tudi Klub slovenskih študentov na Dunaju solidariziral s slovenskimi dijaki, ki so minulo soboto na celovškem kolodvoru opozorili na neenakopravnost koroških Slovencev in njihovega jezika v javnem življenju.

Številni lokalni vlaki vozijo iz Celovca na dvojezično območje južne Koroške, pravi KSŠ v svoji izjavi. V demokratični državi bi moralo biti samoumevno, da se pripadniki slovenske narodne skupnosti v vsakdanjih zadevah, kot je kupovanje vozovnic, lahko poslužijo svoje materinščine. Dogodki v Celovcu pa dokazujejo, da o enakopravnosti slovenskega jezika v javnosti, kakor jo predvideva člen 7 avstrijske državne pogodbe, žal ne more biti govora.

Posebno začudenje pa izražajo slovenski študenti na Dunaju spričo dejstva, da se je kancler Kreisky zaradi tega dogodka odločil za prekinitev dialoga med slovenskimi osrednjimi organizacijami in zvezno vlado. „Postavlja se vprašanje, kako daleč si zvezna vlada sploh resno prizadeva za dialog z narodnimi skupnostmi,“ je rečeno v izjavi KSŠ. „Nevarno je, če je konkretno nastopanje pripadnikov slovenske narodne skupnosti za enakopravnost svoje materinščine v javnosti vzrok za odložitev razgovorov. Osnove za pogovore, ki bi temeljila na političnem ali narodnem samozatajevanju koroških Slovencev, si Klub slovenskih študentov na Dunaju ne more predstavljati.“

KLUB SLOVENSkih ŠTUDENTOV V GRADCU:

Ostane nam le samopomoč

Tudi Klub slovenskih študentov v Gradcu je izrekel podporo dijakom, ki so minulo soboto na celovski postaji opozorili na dejstvo, da slovenščina slej ko prej ni enakopravna v javnem življenju. V svojem stališču graški KSŠ pravi, da podpira akcijo dijakov predvsem zato, ker so prav dijaki osebnostno prizadeti, saj na lastni koži občutijo, kaj pomeni, če se človek v koroški javnosti poslužuje slovenščine.

Začudenje pa izraža graški klub nad reakcijo zveznega kanclerja, ki je zaradi akcije dijakov odpovedal dogovorjeni razgovor z zastopniki slovenske narodne skupnosti. S tem se je postavil na linijo tistih, ki so pripravljene sprejeti samo tako imenovane „pridne“ Slovence, poudarja klub v svojem stališču ter ugotavlja, da je kancler s tem kršil pravila pravne države, v kateri pravice posameznikov in skupnosti niso odvisne od tega, ali je njihovo zadržanje političnim oblastnikom všeč ali ne.

„Če že od višje politične ravni ni ničesar pričakovati, nam ostanejo le razne oblike samopomoči,“ pravi Klub slovenskih študentov v Gradcu v svoji izjavi. „Poslužujmo se torej naših z ustavo zagotovljenih pravic in uporabljajmo na dvojezičnem ozemlju brez strahu in sramu slovenščino pri vseh javnih institucijah, tudi na postajah avstrijske zvezne železnice.“

ZVEZA SOCIALISTIČNIH ŠTUDENTOV AVSTRIJE:

Vsi avstrijski demokrati BI SE MORALI SOLIDARIZIRATI S SLOVENCMI

Med organizacijami, ki so izrekle podporo slovenskim dijakom v Celovcu, je tudi Zveza socialističnih študentov Avstrije. Najprej izraža VSSiO svoj protest zaradi grobe ravnanja policije z dijaki na celovski postaji, nato pa pravi, da je povsem nerazumljivo, kako je mogel kancler Kreisky zaradi te akcije odpovedati predvidene pogovore z zastopniki slovenskih organizacij, ko pa ima slovenska narodna skupnost na Koroškem vendar vso pravico, da s takimi demonstracijami opozori na svoj položaj.

Za ta položaj — pravi VSSiO — je značilno, da 27 let po sklenitvi državne pogodbe njen 7. člen, ki jamči slovenski narodni skupnosti osnovne pravice, še vedno ni izpolnjen. In za ta položaj je značilno, da nemškonaacionalno šovinistične sile lahko nemoteno razvijajo svojo protislovensko agitacijo. Nadalje VSSiO ugotavlja, da so koroške stranke, tudi koroška SPÖ, že davno popustile nemškonaacionalno-šovinistični hegemoniji na Koroškem in zato iz te strani v doglednem času ni pričakovati bistvenega prispevka k reševanju manjšinskega vprašanja.

„V tej situaciji bi bila naloga zvezne vlade,“ pravi VSSiO, „da bi povzela korake za demokratično rešitev manjšinske problematike. Namesto tega pa odpove nujno potrebne razgovore, samo da ne bi razburjala nemških nacionalistov na Koroškem. Zato je naloga vseh avstrijskih demokratov, da nastopijo proti tem nemškonaacionalnim silam in se solidarizirajo z akcijami slovenskih mladincev.“

Dvoličnost avstrijske manjšinske politike

● Proti pogovorom s koroškimi Slovenci, ker le-ti z mirnimi akcijami opozarjajo na nerešena vprašanja in na svoj neenakopravni položaj.

● Hkrati pogovori z južnotirolskimi ekstremisti, ki so svoječasno metali bombe in danes zahtevajo odcepitev Južne Tirolske od Italije.

V teh dveh dejstvih se zrcali dvoličnost avstrijske manjšinske politike, kakor je prišla znova do izraza prav v zadnjem času: medtem ko je predsednik avstrijske vlade Kreisky odpovedal za 19. maj določene pogovore med zvezno vlado in predstavniki osrednjih slovenskih organizacij z utemeljitvijo, da spričo zadnjih dogodkov na celovski postaji (o katerih posebej poročamo na drugem mestu — op. ured.) noče razgovarjati „pod pritiskom“, se je zunanji minister iste avstrijske vlade Pahr več ur pogovarjal z južnotirolskim Heimatbundom — organizacijo južnotirolskih ekstremistov, ki so svoječasno „podkrepiili“ boj za narodnostne pravice z dinamičnimi atentati, danes pa javno zahtevajo odcepitev Južne Tirolske od Italije.

Iz tega je pač dovolj jasno razvidno, da vzrok za odpoved pogovorov s koroškimi Slovenci nikakor ni bil „pritisk“ s strani Slovencev oz. slovenskih dijakov, marveč v resnici pritisk tistih sil v Avstriji in še posebej na Koroškem, ki enostavno niso pripravljene pristati na

demokratično reševanje manjšinskega vprašanja in zato tudi nočejo dialoga med vlado in manjšino. To najbolj potrjuje dejstvo, da so mirno opozorilo slovenskih dijakov na zapostavljenost koroških Slovencev in njihovega jezika v javnosti s pomočjo svojega absolutnega

ZADNJA VEST:

Rudniska nesreča V BOSNI IN HERCEGOVINI

V rudniku v Zenici (SR Bosna in Hercegovina) je prišlo do težke nesreče, pri kateri je več desetih rudarjev zgubilo življenje. Izvršnemu svetu SR Bosne in Hercegovine je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem poslala naslednjo brzojavko:

Ob tragični nesreči v Zenici vam in preko vas vsemu ljudstvu ter zlasti težko prizadetim družinam izrekamo naše globoko sočutje.

monopola v tisku zmanipulirale v visokopolitično demonstracijo in jo z nesramnim podtikovanjem neresničnih motivov difamirale v javnosti kot protidržno in nezakonito delovanje.

V tem smilu je tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter v prvem stališču k dijaški akciji in sledeči odpovedi dunajskega razgovora izjavil, da ravnanje Kreiskega razume tako, da so na delu določene sile, ki hočejo preprečiti zmanjšanje trenutne napetosti in ne želijo nobenega koraka naprej. „Te sile vidim na Koroškem v tistih krogih, ki trdijo, da je člen 7 izpolnjen, medtem ko akcija študentov dokazuje, da ta trditev ne drži.“

Predsednika obeh osrednjih slovenskih organizacij Zwitter in Grilc pa sta v skupni brzojavki, ki sta jo poslala kanclerju kot odgovor na njegovo odpoved razgovorov, naglasila, da ne moreta verjeti, da so vzrok za odložitev sobotni dogodki na celovškem kolodvoru. „Pravica do demonstracij in svoboda mnenja sta zasidrani v avstrijski ustavi,“ pravita oba predsednika. „V tem ravnanju vidimo nadaljnjo zaostroitev v zadnjem času na Koroškem prevladujočega trdega vala zoper slovensko narodno skupnost in smo prepričani, da je pritisk manjšini sovražnih sil na Koroškem resnično vzrok za odpoved razgovorov, ki niso samo v interesu manjšine, temveč bi morali biti tudi v interesu avstrijske zvezne vlade. Odpoved zato nikakor ni v korist zboljanju že tako napetega položaja na Koroškem in škoduje mirnemu sožitju.“

OBVESTILO

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem bo imela svoj redni

OBČNI ZBOR

v nedeljo 16. maja 1982 s pričetkom ob 8.30 uri dopoldne v Kulturnem domu na Radišah.

Delegati so prejeli delegatske izkaznice, ki po pravilih ZSO niso prenosne. S posebnimi vabilii pa so bili vabljeni tudi gostje.

Izvršni odbor

Jutri, 15. maja, vsi na Dunaj, na vseavstrijsko

Demonstracijo za mir

na katero vabi okoli 150 najrazličnejših organizacij in skupin iz cele Avstrije.

Demonstrirali bomo proti nadaljnjemu oboroževanju — za prijateljstvo in mirno sožitje med narodi!

Odhod iz Celovca s posebnimi avtobusi ob 8. uri izpred kolodvora in prav tako ob 8. uri tudi iz Beljaka.

Prevozni stroški 200 šil. za odrasle in 160 šil. za dijake.

Prijave sprejemata tudi Zveza slovenske mladine, Celovec, Gasometergasse 10, tel. (0 42 22) 32 5 50, in Koroška dijaška zveza, Celovec, Viktringer Ring 26.

Slovenija dobila novo vodstvo

Minuli petek se je v Ljubljani prvič sestala v novem sestavu skupščina SR Slovenije — delegati, ki so bili izvoljeni na nedavnih volitvah po skoraj enoletnih pripravah in dejavnostih delovnih ljudi in občanov, ko so se v krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela odločali za delegate in delegacije in s tem za politiko, ki naj jo izvoljeni predstavniki zastopajo in uresničujejo v novem mandatskem obdobju. In prvo delo, ki so ga opravili na tem zasedanju, je bilo v izvolitvi vodilnih organov republike — to so predsedstvo skupščine, izvršni svet in predsedstvo SR Slovenije.

Predsednik predsedstva SR Slovenije, ki šteje devet članov, je ponovno Viktor Avbelj. Za predsednika republiške skupščine je bil izvoljen Vinko Hafner, ki je doslej predsedoval Zvezi sindikatov Slovenije. Na čelu Izvršnega sveta (to je slovenske vlade) pa je ostal Janez Zemljarič.

Sicer pa so letošnje volitve v Sloveniji prinesle zelo obsežne spremembe v sestavi vodilnih organov. Mitja Ribičič je te spremembe na prvi seji skupščine takole opredelil: Volitve pomenijo pomemben korak v demokratizaciji kadrovske politike. Pomenijo največjo povojno kadrovske pomladitev slov. družbe, pravcati vdor tisočev novih kadrov, tudi mladih in žensk, v občinske, republiške in zvezne skupščine. In je glede značaja vodilnih forumov poudaril: „Ne rabimo vlad, ki bi vladale namesto ljudi in nad ljudmi, pač pa strokovne in politično sposobne sestave, ki bodo mogle izvrševati voljo delegatskih skupščin, tesno povezane z delegati, s samoupravno delegatsko bazo, z združenim delom, z interesi in družbenopolitičnimi skupnostmi ter družbenopolitičnimi organizacijami.“

Novi predsednik republiške skupščine SRS Vinko Hafner je kot temeljno nalogo tudi v novem man-

datnem obdobju naglasil uveljavljanje socialističnega samoupravljanja, vključno z uveljavljanjem delegatskih odnosov kot njegove nepogrešljive sestavine. Pri tem je dejal, da izgrajujejo samoupravljanje že več kot trideset let in tudi delegatski sistem že osem let, vendar pa kljub velikemu napredku

pri uresničevanju pravice delavcev, da neposredno razpolagajo s pogojem in rezultati svojega dela, dejansko še niso prešli od upravljanja v imenu delavcev na upravljanje delavcev samih. Kot najpomembnejšo in hkrati tudi najtežjo nalogo novih delegatskih skupščin pa je poudaril uresničevanje politike gospodarske stabilizacije ob hkratni korenitejši preosnovi gospodarstva in njegovem večjem vključevanju v mednarodno delitev dela.

Podrobneje se je z bodočimi nalogami novega vodstva Slovenije bavil predsednik izvršnega sveta Janez Zemljarič, ki je svoja iznanašanja zaključil s kratkim opozorilom na zunanjo politiko in pri tem dejal: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo tudi v prihodnje aktivno sodeloval pri oblikovanju in uresničevanju enotne zunanje politike SFR Jugoslavije in krepitvi dobrih odnosov z vsemi sosednjimi državami, njihovimi deželami ali pokrajinami. V okviru obmejnega sodelovanja si bomo prizadevali razvijati višje oblike gospodarskega povezovanja, s katerimi bo možno nadomestiti sedanji ponekod še drobní blagovni promet in trgovinske nakupe in druge oblike vzajemno koristnega sodelovanja. „V skladu z našo neuvrščeno zunanjo politiko in mednarodnimi sporazumi in bilateralnimi dogovori si bo izvršni svet prizadeval za uveljavitev pravic in svoboden razvoj slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu, pri čemer je v našem skupnem in njihovem interesu, da izkoristimo še velike možnosti za razširitev obmejnih, gospodarskih, kulturnih, športnih in drugih oblik sodelovanja.“

Osrednja proslava

OB DNEVU ZMAGE
NAD FAŠIZMOM

Za zaključek tradicionalnega pohoda po poteh partizanske Ljubljane je bila minulo soboto v Ljubljani letošnja osrednja proslava ob dnevu zmage nad fašizmom, ki je bila tokrat v znamenju 40-letnice ustanovitve prvih slovenskih narodnoosvobodilnih udarnih brigad. Na tisoče nekdanjih borcev in drugih udeležencev iz celotne Slovenije ter iz zamejstva se je zbralo na Trgu revolucije, kjer je o pomenu dogodkov pred štirimi desetletji in o današnji stvarnosti govoril član predsedstva SR Slovenije France Popiž.

Prireditve je zaokrožil kulturni spored, ki so ga poleg drugih izvajali partizanski pevski zbori iz Ljubljane, Trsta in Celovca, kar je prepričljivo simboliziralo enotnost narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda.

Avstrijo tarejo večje skrbi

kot je gradnja konferenčnega centra na Dunaju

Odkar je zdravniški odbor, ki je imel nalogo preučiti zdravstveno stanje zveznega kanclerja Kreiskega, izjavil, da je Kreisky vsekakor sposoben še nadaljnjih pet let predsedovati avstrijski vladi, je v avstrijski notranji politiki odpadla vsaj ena neznanica: volitve v državni zbor bodo šele ob zakonitem terminu, se pravi pomladi 1983, in socialisti bodo ponovno šli v volilni boj s Kreiskym na čelu.

S tem dejstvom se je morala sprijazniti tudi ljudska stranka, ki menda že snuje svoje volilno geslo za leto 2000: 30 let Kreiskega je dovolj. Toda namesto resnih priprav za nove volitve se je ÖVP pod vodstvom Mocka in Graffa odločila raje za „poskusni galop“ v obliki referenduma proti gradnji mednarodnega konferenčnega centra na Dunaju, torej proti tistemu projektu, ki ga je sama sklenila takrat, ko je še bila na oblasti.

Argumentov za in proti tej gradnji ni treba ponavljati, saj jih je bilo v

zadnjem času slišati več kot dovolj. Višek tega političnega spora naj bi predstavljala televizijska diskusija predsednikov obeh velikih strank Kreiskega in Mocka minuli petek. Vendar tudi ta „dvo boj“ ni prinesel novih argumentov ne z ene ne z druge strani; saj v bistvu to niti ni bila prava diskusija, marveč je šlo le za ponavljanje znanih stališč, za odvijanje obveznih političnih monologov. Pri tem pa Mock, ki je sicer spet operiral z argumenti o varčnosti, ni vedel povedati, zakaj se je ljudska stranka brez oklevanja izrekla za napred novih vojaških letal, ki bi proračun prav tako obremenila kot nameravana gradnja konferenčnega centra; proti konferenčnemu centru je postavljaj gradnjo stanovanj, toda ni pojasnil, zakaj se je njegova stranka v parlamentu izrekla proti pospeševanju stanovanjske gradnje.

Da skuša ÖVP hkrati plesati na dveh ohceti in da s tako politiko enostavno ne more biti verodostojna, je moralo postati jasno vsako-

mur, ki je nepristransko sledil omenjeni diskusiji. Kljub temu ni nobene dvoma, da bo njena „ljudska zahteva“ dobila potrebno število podpisov in se bo s celotno zadevo moral ponovno baviti tudi parlament. Toda obenem bo število podpisov tudi merilo, v koliko je ljudski stranki uspelo mobilizirati svoje privržence: vse, kar bi bilo pod milijonom podpisov, bi za ÖVP pomenilo pravi polom, saj je v propagando za ta politični manever vrgla vso svojo politično težo.

Sicer pa težave avstrijske notranje in gospodarske politike prav gotovo ne obstajajo samo in tudi ne v prvi vrsti v vprašanju konferenčnega centra. To bo — tako je upati — postalo odgovornim političnim dejavnikom jasno že kmalu, ko se bosta morali obe veliki stranki po trenutnem „dvo boju“ spet posvetiti važnejšim in bolj perečim vprašanjem, ki tarejo našo državo.

fra-ter

OD 19. DO 23. MAJA V CELOVCU:

Strokovni sejem „Dopust 82“

Prihodnji teden, v sredo 19. maja, bo na celovškem razstavišču odprt 7. strokovni sejem „Dopust 82“, posvečen tistim področjem gospodarstva, ki so neposredno ali vsaj posredno povezana z oblikovanjem prostega časa. Tu gre za najrazličnejše vidike izkoriščanja vsakoletnega dopusta in počitnic, gre za potovanja in izlete, gre za tako imenovane „konjičke“ itd. V tem okviru ima svoje mesto tudi starejši človek, ki po upokojitvi lahko bolj svobodno razpolaga s prostim časom; pred vprašanjem, kako smiselno izkoristiti prosti čas, pa je seveda tudi mladina.

Vsakoletni strokovni sejem „Dopust“ v Celovcu nagovarja vse starostne skupine prebivalstva in v tem pogledu nudi najrazličnejše ponudbe, pobude in možnosti informacije. Pri tem je že spored prirojen tako, da pride na svoj račun vsak obiskovalec. Tako je med drugim na sporedu zaključek tekmovanja mladih govornikov, kjer bodo svoje retorične sposobnosti dokazali zastopniki dijaške in kmečke mladine ter iz vrst mladih vojakov; poleg tega pa bodo svoje dejavnosti predstavile tudi razne mladinske organizacije. Po drugi strani bodo

združenja upokoencev pripravila pester spored za starejše ljudi, ki jih želijo seznaniti z različnimi možnostmi in oblikami oblikovanja prostega časa, obenem pa jim nuditi koristne nasvete tudi glede zdravega načina življenja. Poleg tega, kar je bolj ali manj namenjeno določenim starostnim skupinam, pa bo sejem obsegal seveda še bogat izbor ponudb vsakogar — od najrazličnejših naprav, priprav in pripomočkov za šport, za hobby, za potovanje in druge možnosti smiselnega koriščenja prostega časa pa do raznih oblik zabave.

Da bo ponudba vsega tega res obsežna in pestra, izhaja že iz dejstva, da bo na sejmu sodelovalo več kot 300 podjetij, ki se bodo s svojimi ponudbami predstavile v sejmskih halah 3 in 5 ter na prostem, medtem ko bodo v konferenčnih dvoranih v času sejma tudi strokovna posvetovanja. Sejem bo — kakor že povedano — odprt v sredo 19. maja ter bo ostal odprt do nedelje 23. maja, in sicer dnevno od 9. do 18. ure, zabaviščni park pa bo za dobro razpoloženje skrbel vsak dan do 20. ure. Cena vstopnic za enkratni obisk sejma znaša 25 šilingov oziroma 10 šilingov za otroke, seniorje, študente in vojake.

MAUTHAUSEN

kraj groznega spomina

Mauthausen je danes ljubko zgornjeavstrijsko mestoce z barvito restavriranimi pročelji starih hiš, kjer se odvija živahno gospodarsko življenje in kjer se prebivalci le neradi — v kolikor se sploh — spominjajo polpretekle dobe, ko se je njihov kraj neizbrisno vpi-sal v knjigo zgodovine. Kajti:

Mauthausen je kraj groznega spomina, kjer se je še smrt do smrti izmučila. Mauthausen — to je bilo eno izmed neštetihi uničevalnih taborišč, kjer so nacistične zveri v človeških podobah vpeljale pravo „industrijo uničevanja ljudi“. Tudi v koncentracijskem taborišču Mauthausen so jih uničevali „na tekočem traku“: od več kot 206.000 jetnikov jih je več kot 110.000 za vedno ostalo na tem kraju groznega spomina.

Mauthausen je bil osvobojen 5. maja 1945 in od takrat je vsako leto za obletnico osvoboditve v nekdanjem taborišču mednarodno srečanje bivših žrtev fašizma in sploh antifašistov, ki se zberejo iz cele Evrope, od koder so bili tudi jetniki, ki so jih nacisti privlekli na ta kraj groze. Prihajajo nekdanji jetniki, v kolikor so danes še živi, da skupaj s svojimi sotrpini obujajo spomin na prestano trpljenje; zbirajo se številni drugi demokrati, da si ogledajo ta kraj groznega spomina in se ob srečanju s strašno preteklostjo zakolnejo storiti vse, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

Mauthausen je tudi minulo nedeljo spet združil mnoge tisoče ljudi najrazličnejših narodnosti, jezikov, političnih prepričanj in verskih izpovedi v skupni izpovedi: Nikoli pozabiti! Kajti ime Mauthausen je v letih 1938 do 1945 pomenilo strah in grozo — „Mauthausen je bil sinonim za smrt vsled suženjskega dela v kamnolomu“, je zapisano v dokumentaciji, ki jo je moč dobiti v tem danes kot spominski muzej urejenem taborišču.

Mauthausen je minulo nedeljo obiskala tudi skupina koroških Slovencev; okoli 80 se jih je udeležilo obiska, ki ga je organizirala Zveza koroških partizanov. Težko je povedati, kaj je zapustilo večji vtis: ali spominski muzej s krematorijem, plinsko celico, secirnico in mnogimi drugimi napravami množičnega pobijanja ljudi; ali kamnolom s stopnicami smrti, zid žalovanja in stena padalcev;

„Mauthausen je bil sinonim za smrt vsled suženjskega dela v kamnolomu“

ali galerija spominskih obeležij, ki so jih posamezne države postavile v spomin svojim v tem taborišču umrčnim državljanom; ali pa nedeljsko srečanje samo z udeležbo delegacij iz cele Evrope, ki so ob pretresljivih zvokih godbe korakale na nekdanji apelplatz in tam ob sarkofagu položile vence ...

Vtis, ki ga vse to napravi na človeka, je nepozaben; ta vtis je tako neposreden in silen, da mora prevzeti vsakogar. Ravno zaradi tega bi bilo priporočljivo, da bi ta kraj groznega spomina obiskalo čim več mladih ljudi, da bi spoznali resnico o dogodkih iz polpretekle dobe. Obiskali pa naj bi ga tudi tisti, ki se danes še vedno ali že spet predajajo miselnosti, ki je tedaj privedla do vsega tega. In posebej bi obiske svetovali tudi deželnemu glavarju Wagnarju, ki bi ob takim srečanju s preteklostjo morda le uvidel, kako zgrešen in nezaslišan je bil njegov „nastop“ ob 40-letnici izseljevanja koroških Slovencev, ko je neposrednim žrtvam nacističnega nasilja obholo vrgel v obraz, naj bodo vendar srečni, da smejo živeti v deželi, v kateri so našli novo domovino tisoči ljudi iz jugovzhodnih dežel — ko je znano, da je med temi poleg raznih kategorij „beutegermanov“ predvsem mnogo bivših rjavih, belih, črnih, plavih in drugih sodelavcev fašističnih okupatorjev, ki so iz domovine zbežali pred zasluženimi kaznjami za izdajstvo in zločine nad lastnim narodom.

Udeležencem nedeljske spominske slovesnosti je govoril socialni minister Dallinger. Spomnil je na grozote nacističnega nasilja in izrekel priznanje ter zahvalo vsem tistim, ki so se temu nasilju uprli. Predvsem pa je poudaril, da moramo spomin na tedanje dogodke ohraniti živi — spominjati se moramo preteklosti, da se bomo v sedanjosti znali zavedati nevarnosti, „kajti fašizem je živ tudi danes in tudi pri nas v Avstriji“. In pri tem je še zlasti opozoril na „fašizem vsakdanjosti“: ko se eden postavlja nad drugega, ga zaničuje in zapostavlja, mu odreka enakopravnost in tepta osnovne človekove pravice. Z antifašističnim geslom „Nikoli pozabiti!“ je pozval k budnosti ter zaključil, da boj proti fašizmu pomeni boj za sožitje med narodi, za mir v svetu.

Mauthausen je kraj groznega spomina. Vendar je to le eden izmed neštetihi takih krajev groze, ki nam morajo biti opomin. Opomin pa bi morali biti predvsem odgovornim predstavnikom oblasti, da — kakor letos Dallinger, lani Lanc in prejšnja leta drugi ministri avstrijske vlade — o potrebi boja proti pojavom novega fašizma ne bi govorili le ob obletnicah in na spominskih slovesnostih, marveč da bi proti tej nevarnosti nastopili z dejanji. Kajti omalovaževanje te nevarnosti in zanemarjanje pravočasnega ukrepanja proti njej je že enkrat privedlo do vsega tistega, o čemer govorijo in nas opominjajo nešteti kraji groznega spomina, kot je Mauthausen.

Mojster fotografije Peter Kocjančič razstavlja v Celovcu

V organizaciji Slovenske prosvetne zveze in Društva umetnikov v Celovcu so prejšnji četrtek ob navzočnosti umetnika v Domu umetnikov odprli razstavo fotografik svetovno znanega mojstra fotografije Petra Kocjančiča iz Ljubljane. Prikaz del umetniške fotografije oziroma fotografike Petra Kocjančiča je za Celovec bil enkratni kulturni dogodek. To so potrdili tudi številni ljubitelji umetniške fotografije, ki so otvoritvi prisostvovali, med njimi tudi celovski župan Leopold Guggenberger, kulturni referent Siegibert Metelko, konzul SFRJ v Celovcu Alfons Naberžnik, predstavniki slovenskih političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij na Koroškem.

Razstavo sta odprla celovski kulturni referent Siegibert Metelko, za Društvo umetnikov Koroške in Valentin Polanšek, za Slovensko prosvetno zvezo, ki nastopata kot prireditelj razstave. O delu umetnika in njegovi razstavi v Celovcu, pa je spregovoril dipl. phil. mag. Mirko Kambič, ki je ob tej priložnosti povedal sledeče: „Fotografija je avantura svetlobe, avantura v najboljšem pomenu besede. Tu imamo pred seboj razstavo mojstra Petra Kocjančiča, ki se je zapisal tej svetlobni avanturi že pred 50 leti in to s celim srcem, z veliko in zelo uspešno ustvarjalno vneto. „Svetloba sama ustvarja slike, fotograf ji samo pomaga“, je bil znan izrek v zgodnji dobi fotografije.

Peter Kocjančič se je z ustvarjalno svetlobo poročil in v idealnem sodelovanju ustvaril s svetlobo dela, ki so požela mednarodna priznanja. Prejel je nad 80 medalj, prejel je naziv Hon. EFIAP, postal je član priznanih tujih in domačih fotografskih organizacij, dobil je svojo monografijo, javnosti pa se je predstavil z nešteti razstavami, publikacijami in mapami originalnih fotografij.

Ti zunanji uspehi so le čudovit cvet rastline, ki je pognala iz močne notranje vitalnosti umetniškega ustvarjanja in nepotešljive želje po svetlobi. S to svetlobo je iz končnega, stvarnega sveta ustvarjal svoje vizije likovne umetnosti: s čopičem in grafičnem črtalom, predvsem pa s fotografsko kamero in fotografskimi pripomočki kot

orodjem za oblikovanje končne umetnine. Peter Kocjančič je v svojem elanu prešel več faz, ki so med seboj različne, ob retrospektivnih razstavah tega umetnika pa izzvenijo vse mojstrovino delo v skupnem imenovalcu izredno ubrane umetniške osebnosti, ki gradi svoj vizualni svet organsko razvojno, brez po-

Mojster Kocjančič

navljanja, z vedno novimi idejami. Kocjančič je zajel v svojih fotografijah zgodnejše dobe tipiko slovenske pokrajine, lirčno obarvano s poudarkom na narodni zavesti o zasidranosti v domači zemlji. Mojster je gojil portret, s posebno ljubeznijo se je oprijel otroškega portreta in žanrskih prizorov z otroci. Z velikim občutkom in taktom je ustvaril odlične primerke akta v naravi. Po vsem tem realizmu pa je Petra Kocjančiča speljala v svoj fantazijski svet svetloba, ki ni več

niti vezana na škatlo fotografske kamere in objektiv, temveč le na zakonitosti svetlobno občutljivih materialov. To je svet FOTOGRAFIKE, ki je jedro in vsebina te razstave in predstavitev mojstra svetlobe.

Kombinirani luminogram je pred leti odprl Kocjančiču pot v ugledno knjigo svetovnega pomena, v knjigo Petra Tauska — Zgodovina fotografije 20. stoletja. Fotografike so logično nadaljevanje mojstra Kocjančiča, nam kot gledalcem pa je prepuščeno, da ob teh izjemnih delih sprostimo svoja doživljanja in spoznanja. Gre za avanturo svetlobe, ki ni namenjena le mojstrom fotografom, temveč po njih in njihovih delih tudi nam. Svet svetlobne fantazije je vir ustvarjalnosti, samozavesti in življenjskega optimizma.

Ob vsem, kar je o mojstru Kocjančiču povedal mag. Kambič, lahko samo še dodamo, da ogled razstave v Domu umetnikov priporočamo slehernemu ljubitelju fotografske umetnosti, zakaj na tej razstavi bo lahko občudoval najvišje dosežke na tem področju umetnosti.

V Ljubljani so odkrili Cankarjev spomenik

V ponedeljek, 10. maja — na dan pisateljeve obletnice rojstva — so v Ljubljani slovesno odkrili spomenik Ivanu Cankarju. S tem so se oddaljili največjemu slovenskemu pisatelju, ki je s svojim delom slovenskemu narodu prispeval neprecenljivo kulturno bogastvo.

Spomenik Ivana Cankarja stoji pred kulturnim domom v Ljubljani, ki, kot znano, nosi Cankarjevo ime. Spomenik, je po večkratnih natečajih in tuzadevnih osnutkih, naposled izdelal akademski kipar Slavko Tihec. Tako je Ljubljana po šestdesetih letih končno dobila spomenik svojemu Cankarju. Tihec je spomenik izdelal na svojstven način oz. tehniko, ki se harmonično sklaja s prostorom pred vhodom kulturnega doma Ivan Cankar. Gre za monument štiriostrane oblike v katerem je vidna prisateljeva podoba.

Odkritje je potekalo s primernim kulturnim sporedom v katerem so so-

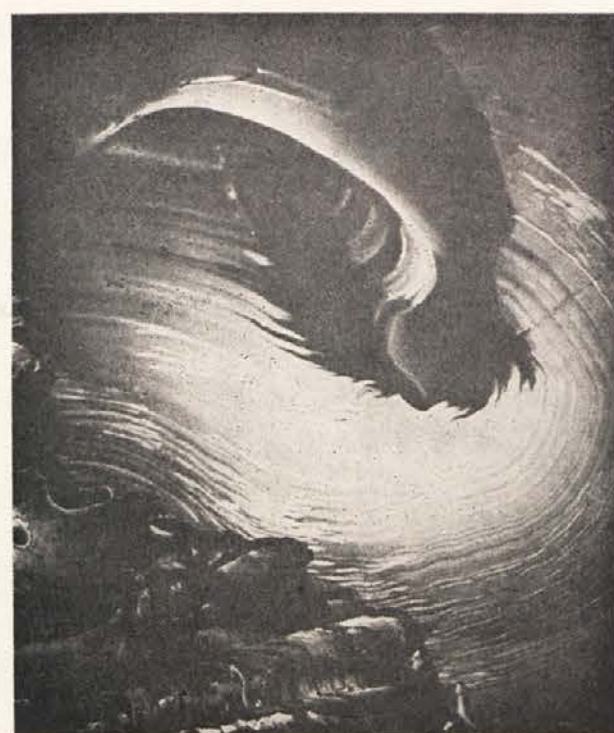
Slovenska prosvetna zveza in Kunstverein für Kärnten

vabita na razstavo FOTOGRAFIK

Petra Kocjančiča

v domu umetnikov (Künstlerhaus) v Celovcu.

Razstava je odprta do 22. maja 1982, od ponedeljka do petka od 11.—13. in 16.—19. ure. Prisrčno vabljeni!

Večjezična Avstrija — literarno branje na Dunaju

Inštitut za narodne skupnosti prireja v ponedeljek 17. maja 1982 v palači Palffy literarno večer, s pričetkom ob 19.30 uri. Potekal bo pod naslovom „Večjezična Avstrija“, kar pomeni, da bodo iz svojih del brali avstrijski av-

torji slovenske in hrvaške materinščine. Pesniki bodo svoja dela brali v izvirniku, medtem ko bosta nemške prevode interpretirala gledališka igralca Erika Santner in Rudi Wank, uvodne besede pa bo povedal Peter Tyrann.

Na literarnem večeru bodo brali pesniki: Avgustin Blazovič, Jurica Cenar, Jožica Certov, Janko Ferk, Herbert Gassner, Maja Haderlap, Ewald Hödl, Janko Messner, Dorotea Lipkovič in Jani Oswald. Čeprav je literarni nastop namenjen Avstrijcem nemškega jezika, da bi se tako seznanili s književnostjo slovenske in hrvaške narodnosti v Avstriji, tudi našim rojakom na Dunaju zlasti našim študentom priporočamo, da se literarnega večera udeležijo.

To je brez dvoma spodbudna akcija in upamo, da bodo take prireditve postale sestavni del dunajske kulturne scene.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah

vabi na AKADEMIJO slovenske gimnazije

ki bo v soboto, dne 22. maja 1982 ob 20.30 uri v kulturnem domu v Ločah.

Dijaki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu gostujejo pri nas v Ločah s programom njihove letošnje akademije.

KONCERT

Prireditelj: SPD „Zila“ na Zilski Bistrici Kraj: Kulturni dom na Zilski Bistrici Čas: nedelja, 16. 5. 1982, ob 14.30 uri

Nastopajo: Tamburaši SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč pod vodstvom Erike Wrolich

VABILO

Vabimo vse absolvente slovenske gimnazije na pevsko vajo v petek 21. 5. 1982 ob 17. uri, v avlo slovenske gimnazije, Janežičev trg 1. Ta zbor absolutentov bo nastopil v 1. delu akademije (v Ločah 22. 5. ob 20. uri, v celovski Delavski zbornici 23. 5. ob 14.30 uri) z dvema pesmima pod vodstvom Aleša Schusterja. Pridite zanesljivo v čim večjem številu.

Ravnatelj: dr. Reginald Vospernik

VABILO

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu priredi v nedeljo, dne 23. maja 1982, ob 14.30 uri v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu jubilejno

Šolsko akademijo

OB 25-LETNICI ZVEZNE GIMNAZIJE ZA SLOVENCE V CELOVCU

Na sporedu so pevske in instrumentalne točke, telovadni nastopi, plesi in recitacije. Akademijo bodo sooblikovali gimnazijski absolventi. Pred in med prireditvijo bomo prodajali novo ploščo, kaseto in jubilejni zbornik.

Za Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji za Slovence rav. dr. Reginald Vospernik l. r.

OTROK IN ŠOLA

Prijava k dvojezičnemu pouku ali slovenskemu pouku

Meseca maja je vpisovanje otrok, ki gredo prvič v šolo. Najbolje bo, če otroka že pri tem vpisovanju prijavimo k dvojezičnemu pouku. Če smo pri vpisovanju prezrli prijavo otroka, to lahko storimo tudi še jeseni. Nikakor pa ne odlašajmo s prijavo do zadnjega dne.

K dvojezičnemu pouku lahko prijavimo tudi otroke, ki v zadnjih letih še niso bili prijavljeni. Enkratna prijava k dvojezičnemu pouku velja za celo ljudskošolsko dobo. Otroka ni treba prijaviti vsako leto posebej. Na glavni šoli pa je potrebna nova prijava k slovenskemu pouku in to spet tekom prvih deset dni šolskega leta. Prijave sprejema ravnatelj ali razredni učitelj. Tudi v tem primeru velja enkratna prijava za celotno glavnošolsko dobo.

Otroka prijavi k dvojezičnemu ali slovenskemu pouku njegov zakoniti zastopnik. Prijavimo ga lahko ustmeno ali pismeno, vendar je bolj priporočljiva podpisana pismena prijava. Tako prijavo lahko izroči učitelju ali ravnatelju šole tudi kaka druga oseba ali otrok sam. Posebno pa je treba paziti na rok prijave, to je meseca maja ob vpisovanju začetnikov ali prvih deset dni po začetku novega šolskega leta v jeseni.

Če pa bi se ob prijavah pojavile težave in nedostaki, se bomo obrnili na pristojno šolsko oblast ali na eno od slovenskih političnih ali kulturnih organizacij.

oto

! PRIJAVITE OTROKE K DVOJEZIČNEMU POUKU !

Slovenski dijaki vztrajno zahtevajo vozovnice v slovenščini

Od kar vozi železnica iz južnih krajev Koroške v Celovec, se je poslužujejo tudi koroški Slovenci. Vedno več ljudi iz teh krajev se dnevno vozi na delo v glavno mesto, ker obrobni kraji v razvoju zaostajajo. Tudi dijaki slovenske gimnazije se dnevno ali tedensko vozijo v Celovec. Z razširitvijo železniške in prometne mreže nasploh so si želele protimanjšinske sile tudi nezadržno napredovanje

germanizacije. Toda že leta 1909 in tudi v poznejših letih so bili med Slovenci takšni, ki so zahtevali v javnosti svoje pravice.

Že okrogli dve leti zahtevajo slovenski dijaki na celovski železniški postaji vozovnice v slovenskem jeziku. Kot ostali državljani se poslužujejo svojega materinega jezika in nič več.

Tudi zadnjo soboto so se dijaki odločili zahtevati vozovnice v slovenščini. Nekaj pred osmo uro zjutraj je eden izmed njih kot prvi zahteval v slovenščini vozovnico. Nastavljenec mu jo je že hotel izročiti, pa ga je nadrejeni opozoril, da naj tega ne dela, če se ne bo onemogočilo, tako poročajo dijaki. Takoj so zaprli okence in izobesili tablo „geschlossen“.

Mirnim dijakom, ki so uporabljali svojo materinščino, so torej na kolodvoru zabranili kupiti vozovnico v slovenskem jeziku in s tem tudi onemogočili prevoz v domači kraj, ki leži v dvojezičnem predelu južne Koroške. Vnovič so jim demonstrirali, da v glavnem mestu Koroške ni mogoče uporabljati svoje pravice, da pač slovenščina ni enakopravna poleg nemškega jezika.

Razburjeno je predstavništvo kolodvora poklicalo na pomoč policijo, da bi ukrepala. Tudi drugi dijaki so zahtevali v slovenščini vozovnico in doživeli so isto usodo. Vodstvo železniške postaje je premestilo prodajo kart zasilno v infarmacijski oddelek, vsa okenca pa so zaprli. Ko so skušali dijaki blokirati tudi ta provizorični oddelek se je pojavilo okoli 20 policistov, ki so dijake skušali odstraniti deloma tudi s telesno silo, predvsem ker so hoteli zagotoviti dostop do provizorične prodaje kart. Pri tem so bili ranjeni tudi trije dijaki, čeprav zatrjujejo avstrijski časopisi, da to ni resnica. Policija je v teku časa s posebnim kordonom omogočila potnikom, da pridejo do informacijskega oddelka, kjer so prodajali karte.

Dijaki, ki jih je organizirala KDZ, so se medtem obrnili na številne potnike in jim razlagali svojo akcijo. Na višku je bilo zbranih okoli 150 dijakov, ki so v posebnih letakih, katerih čelno stran krasi geslo „Dvojezično je bolje“, tolmačili potnikom, da so že parkrat skušali dobiti vozovnice v materinščini, „nakar smo bili na prav nečloveški način odslovljeni.“ Nadalje pravijo, da je v interesu vseh potnikov, da kupujejo vozovnice v svojem materinem jeziku. „Prav tako mi zahtevamo enakopravnost v uporabi naše materinščine,“ nadaljujejo v letaku in ob koncu še enkrat zatrjujejo, da ta dogodek ni naperjen proti potnikom in ne proti železniški direkciji, temveč je edinole izraz po enakopravnosti slovenskega materinega jezika.

Dijaki so z veliko vneto skušali prepričevati navzoče potnike, prav tako pa so bili prepričani, da je pravilno z množično navzočnostjo podkrepiti odločnost s katero zahtevajo enakopravno upoštevanje slovenščine v javnosti, predvsem v ustanovah, ki se jih poslužujejo vsak dan tudi avstrijski državljani slovenske narodnosti. Pred okenci so vztrajali od osme do druge ure popoldne in nato organizirano prekinili svojo akcijo, da se odpeljejo brez vozovnic, eni proti vzhodu v Podjuno, drugi proti zahodu v Rož in Zilo.

Umetno razburjenje koroškega tiska, ki je prekrstilo to akcijo slovenskih dijakov v „zasedbo železniške postaje“ in v protizakonito dejanje, pa nedvoumno dokazuje, kakšno je dejansko razmerje sil v deželi in kdo izvaja pritisk na koga. Razmeroma nedolžno akcijo slovenskih dijakov so spremenili v „pritisk“, ki je tako močan, da se ni mogoče pogovarjati o odprtih problemih manjšine na Koroškem. Vsak, ki zasleduje pozornost avstrijsko notranjo politiko, mora ob tako histerični reakciji koroškega tiska in avstrijskih oblasti le ugotoviti, da je v resnici slovenska narodnostna skupnost tista, ki mora živeti pod nenehnim pritiskom.

O uradni dvojezičnosti in vrednosti dvojezične vzgoje

Medtem ko se občinski in deželni politiki prizadevajo, da slovenščina ob nemškem uradnem jeziku ne bi dobila uradnega značaja, se med strokovnjaki pedagogi in tudi „navadnimi“ ljudmi vedno bolj razširja prepričanje o vrednosti in pomenu dvojezičnosti. To prepričanje je opazovalec lahko dobil ob štiriurni podijski diskusiji o pomenu dvojezičnosti, ki je bila v soboto zvečer v ljudski šoli v Žitari vasi.

Slovensko prosvetno društvo „Trata“ je povabilo pedagoške strokovnjake. Vabilu so se odzvali univ. prof. dr. Peter Gsetzner in univ. doc. dr. Dietmar Larcher, oba s celovške univerze, direktor pedagoške akademije v Celovcu dr. Ewald Krainz in ravnatelj žitajske ljudske šole Franc Kukovica. Na prireditvi je prišlo malodane 200 ljudi, med njimi skoraj polovica Žitrajcev, z odsotnostjo pa so blesteli občinski politiki z županom Posodom na čelu.

V razpravi, ki jo je vodil dr. Vladimir Wakounig — tudi govornik lokalnega komiteja za dvojezičnost —, se je k besedi javilo poleg podijskih govornikov okoli dvajset diskutantov, ki so z različnih vidikov osvetlili problematiko, imenovano dvojezičnost, ki pa je bolj problem vrednosti pomena slovenščine v dvojezičnih krajih južne Koroške. Vsi trije strokovnjaki so poudarili pomembnost učenja materinskega jezika, predvsem za tiste otroke, ki niso prijavljeni k pouku slovenščine. Zanje velja izpoved dr. Larcherja, da se lahko nauči nemščine dobro le, kdor zna dobro slovenščino.

Tudi ravnatelj dr. Krainz je dejal, da dvojezičnost na noben način ne more škodovati, dodal pa je, da mora vzdušje biti pozitivno razpoloženo za drug jezik, torej za slovenščino. Najpozneje tu se je videlo, da

vprašanje dvojezičnosti ni toliko vprašanje jezikovnega pouka, temveč veliko bolj vprašanje tega, kakšno vrednost pripisujejo jeziku, konkretno slovenščini, v javnosti. Pri tem je bila poudarjena vloga sredstev javnega obveščanja, ki na Koroškem nikakor ne ustvarja javnega mnenja v korist slovenskega jezika. Ob tem je dr. Gsetzner podčrtal, da se ustvarja mnenje, češ da so manjšina in njeni zastopniki agresivni in brezumni, če izražajo svoje interese in zahtevajo svoje pravice, in da pogosto od zatiranih zahtevajo najprej razumevanje za zatiralce. Več diskutantov je opozorilo na to, da se je problem začel zaostroovati, ko so odpravili obvezno dvojezično šolstvo in ko so prijavljence k slovenskemu pouku predvideli takorekoč za „Sonderbehandlung“ in jih s tem etiketirali kot „čušce“. V tej zvezi je bilo govora o perversiranju pravice staršev, zaradi česar v svojem celotnem razvoju trpijo predvsem tisti otroci s slovensko materinščino, ki iz tega ali onega vzroka niso prijavljeni k pouku slovenščine.

Splošen zaključek razprave je vse, kakor bil, da je treba najprej ustvariti ozračje zaupanja, takšno ozračje torej, kjer bo slovenščina sprejeta kot enakopraven in enakovreden jezik, kjer bo torej priznana tudi v javnosti in ne bo več odrinjena v hlev in domače dvorišče.

Likovna razstava v pliberški Posojilnici

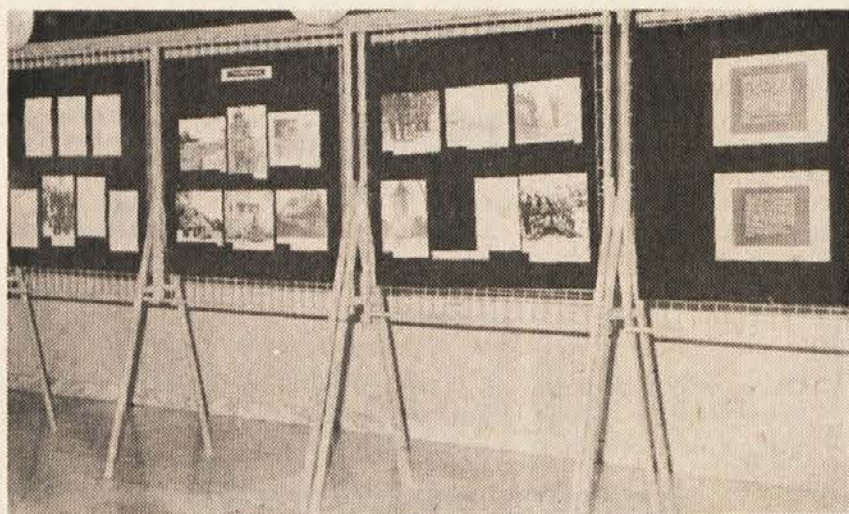
V kletni dvorani Posojilnice v Pliберку je v času od 1. do 9. maja obiskalo veliko Pliberčanov in Podjunčanov razstavo štirih slovenskih umetnikov. Kot je povedal ob otvoritvi predsednik domače Posojilnice L. Kolenik so umetniki J. Stefan iz Humca, Stanko Sadjak iz Šmihela ter Larisa in Ivan Čobal iz Maribora razstavljali tudi že v številnih drugih krajih. Okoli sto ljudi si je ogledalo razstavo že ob otvoritvi. S kratkim kulturnim sporedom pa sta otvoritev začela moška zbor Edinost iz Pliberka in Kralj Matjaž iz Libuči.

Umetnike je na otvoritvi predstavil predsednik pododbora za kulturo in šport mestne občine Pliberk, Mirko Kert. Poudaril je pomembno delo umetnikov, ki prispevajo mnogo h kvaliteti modernega življenja, v

katerem je človek zapravljal precej možnosti za usklajevanje telesnega in duševnega ravnesja. Jožef Stefan, doma s Komlja pri Pliберку, je po poklicu pleskar in od leta 1976 naprej samostojno dela reklamno grafiko in slika v stari šoli v Božjem grobu. Stanko Sadjak, ki je nastavljen pri železnici, je razstavljal kot Stefan že v številnih krajih Avstrije. Umetnik Ivan Čobal je v Ljubljani študiral kiparstvo in razstavlja že od leta 1955 naprej. Njegova hčerka Larisa pa stopa uspešno v stopinje očeta, kakor to izpričajo njene umetnine, ki jih je razstavljala v Pliберку.

Posojilnici, ki je bila pobudnica te razstave, je treba čestitati in želimo, da bi bilo v bodoče še več takšnih razstav.

Razstava na celovski univerzi

Danes je na celovski univerzi še zadnji dan odprta razstava o pregnanstvu in uporu koroških Slovencev pred 40. leti. Posebno v zvezi z zadnjimi dogodki okoli odpovedi razgovorov s Slovenci s strani vlade je zanimanje za zgodovino koroških Slovencev nekoliko naraslo. Ob otvoritvi razstave je predaval na univerzi o predzgodovini in zgodovini pregnanstva in oboroženega upora dr. Marjan Sturm, sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu. S pričevanjem iz lastnega življenja v izseljeništvu pa ga je dopolnjeval Franci Čerhut, predsednik slovenskega prosvetnega društva v Ločah, študentje so izvajanjem sledili s posebnim zanimanjem. Razstavo sta organizirala Klub slovenskih študentov v Celovcu in Avstrijska visokošolska zveza v Celovcu.

Prvo lovsko nagradno streljanje treh dežel

Prihodnjo nedeljo prireja Klub prijateljev lova v Pliберку „I. lovsko nagradno streljanje treh dežel“. Poleg domačih lovcev sodelujejo tudi lovci iz Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in Trsta. Že v prejšnjih letih so bila podobna srečanja med člani Kluba prijateljev lova in lovci iz Slovenije. Tokrat bo širša udeležba, kar pomeni večjo uveljavitev združenja slovenskih lovcev na Koroškem tako v deželnem kot mednarodnem merilu. Ob tej priliki smo se pogovarjali s predsednikom Kluba prijateljev lova, Mirkom Kumrom, p. d. Črčjem iz Blata pri Pliберку.

Povedal nam je, da je srečanje v nedeljo že 4. po vrsti, da pa je udeležba letos bila razširjena na vse tri sosednje dežele. „Prvič se udeležujejo srečanja tudi italijanski lovci in slovenski lovci v Italiji, prav tako pa bodo sodelovali pri nagradnem streljanju lovci koroške lovske zveze“, je dejal Mirko Kumer. Nagradno streljanje, ki ga bodo otvorili ob 8. uri, bo na strelišču „Gojitvenega kroga Pliberk“ blizu pivarne „Gösser Sorgendorf“. Posamezni lovci se bodo pomerili v petih disciplinah s streljanjem na tarčo in umetne golobe, dodatno pa se bo pomerilo še skupno nad 15 moštev. Javljena so moštva Koroške lovske zveze, Lovske zveze Slovenije, italijanskih lovcev iz Trsta, lovske družbe iz Maribora, Celja, Ljubljane, Nove Gorice, Gorenjske ter slovenskih lovcev združenih v lovskem društvu Doberdob in v Klubu prijateljev lova.

Mirko Kumer je dejal, da je odmev med pliberškimi lovci zelo dober. „Vse, ki smo jih nagovorili so pripravljeni sodelovati na tekmovanju in tudi pri pripravah. Tudi vsi podjetniki, ki smo jih naprosili, da bi nam podarili dobitke za streljanje so radevolje ustregli naši prošnji. Tudi preko Pliberka je dober odmev. Upamo, da bo srečanje odmevalo tudi v ostali koroški lovski javnosti.“

Pomen tega tekmovanja vidi pred-

sednik Kluba prijateljev lova, ne samo v tem, da se lovci poskušajo v strelski spretosti, temveč tudi v tem, da lovci treh dežel okrepijo in poglobijo svoje kontakte oz. jih šele navežejo tudi na nižji ravni, saj že dalj časa obstojajo stiki na uradni ravni med lovskimi zvezami teh treh sosednjih dežel.

Klub prijateljev lova je bil lani na običnem zboru na Radišah tako rekoč uradno prejet v koroško združenje lovcev, prvič so bili namreč tedaj navzoči trije okrajni lovski predsed-

niki. Zato, je dejal Kumer, pričakujemo tudi v nedeljo navzočnost predstavnikov koroških lovske organizacije, prav tako pa tudi zastopnikov občine. „Krepitev samozvesti članov Kluba prijateljev lova in priznanje za organizacijo srečanja s strani drugih in uveljavljanje slovenskega jezika v javnosti ob tej priliki si tudi pričakujemo od srečanja, je povedal predsednik Kluba prijateljev lova. Prav gotovo pa hočejo biti most med narodi, vendar „most po katerem hodimo svobodno“.

Glede sodelovanja preko meje, je povedal Kumer, da so v preteklem času slovenski in nemškogovoreči lovci Koroške bili povabljeni večkrat v Slovenijo, npr. na streljanja, skupinske love, občne zборе, tako da so se razvili dobri kontakti, ki koristijo dobri gojitvi divjadi na obeh straneh meje. Tako se dajo problemi, ki nastanejo ob meji, reševati lažje, za kar ima zasluge tudi Klub prijateljev lova.

Odlikovanje Riesenfeldu

Na nedavnem jugoslovanskem dnevu na graškem spomladanskem velesajmu je izročil jugoslovanski generalni konzul v Gradcu nekdanjemu avstrijskemu generalnemu konzulu v Ljubljani dr. Heinrichu Riesenfeldu visoko odlikovanje. Izročil mu je red jugoslovanske zastave z zlatim vencem, s katerim ga je počastilo predsedstvo SFRJ za njegove zasluge pri razvoju dobrih meddržavnih odnosov. Riesenfeld je delal v Ljubljani od 1966. do 1976. leta.

Odlikovancu, ki ga poznamo koroški Slovenci kot razumevaločega prijatelja in ki je kazal vedno razumevanje za naše težnje, izrekamo iskrene čestitke za visoko odlikovanje.

Nekaj novic o klubu slovenskih študentov v Gradcu

Po poročilih o našem klubu je gotovo razširjeno mnenje, da je petje naša glavna aktivnost, da pa temu ni tako pričajo prireditve zadnjega meseca.

Četrtek, 1. aprila, nas je obiskal dr. Janko Malle. Predaval je o svoji raziskavi o koroških Slovencih v letih 1945–49. Za nas mlade je bilo to predavanje, ki ga je skušal referent podati čimbolj objektivno, nadvse zanimivo. Političnih in osebnih ozadij za nastanek obeh osrednjih organizacij pač večina od nas ni poznala, zaradi tega je po vroči diskusiji ostalo še mnogo vprašanj odprtih.

Med velikonočnimi počitnicami pa smo skupno z dunajskim klubom priredili študijsko posvetovanje in sicer v prostorih KDZ-kluba. Ugotovili smo, da se letošnji maturanti zanimajo predvsem za tehnične študijske stroke, malo manj za medicino in pravo, sploh pa ne marajo pedagoških poklicev.

Konec aprila smo imeli v gosteh mladjevece. Maja Haderlap ter Jani

Oswald sta nam razlagala nastanek in razvoj literarne revije MLADJE. Prebirala sta razen svojih del še dela Messnerja, Januša, Čertove in drugih. Povabila sta vse navzoče (in tudi odsotne) klubaše k sodelovanju. Želita si tudi več literarnih branj na podeželju, da bi bilo MLADJE na ta način bolj prisotno v javnosti.

Poleg prireditve v klubskih prostorih smo nastopili tudi v graški javnosti. Sodelovali smo pri 1.-majski prireditvi raznih študentskih ter mladinskih organizacij. Na kolu pestrega programa so se vrstile glasbene točke Kurdov in Grkov ter dia-predavanja o El Salvadorju, Nikaragui, kruti usodi kurdskega naroda in o uporu ter izseljevanju koroških Slovencev med 2. svetovno vojno. Po predavanju dr. Janka Malleja se je vnela živahna disku-

sija, predvsem o sedanji situaciji manjšine na Koroškem. Člani kluba so z letaki informirali navzoče o najnovejših diskriminacijah na primeru Žitare vasi. Iste letake smo delili tudi že pred menzo in po mestu. Akcijo z deljenjem letakov in pobiranjem solidarnostnih podpisov za ravnatelja Kukovico še nadaljujemo.

Nazadnje moramo še omeniti dejstvo, da nam je zadnji teden končno uspelo vzeti v najem primerne (svetle, velike) klubske prostore. Zato se bomo v najkrajšem času radevolje poslovlili od našega sedanjega brloga.

80-letnica rojstva dr. Joška Tischlerja

V soboto 8. maja sta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza v Domu v Tinjah priredila spominsko svečanost v čast pokojnemu dvornemu svetniku dr. Jošku Tischlerju, ki bi tega dne obhajal svoj 80. rojstni dan.

Dr. J. Tischler je bil prvi predsednik in naposled častni predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Zaradi njegovih zaslug za slovensko gimnazijo je dobil vzdevek oče slovenske gimnazije. Vse svoje življenje je posvetil plemenitemu cilju služiti svoji narodni skupnosti in zato užival pri našem ljudstvu veliko spoštovanje.

Spominsko svečanost je popestril pevski zbor iz Sel, spregovorila pa sta predsednik NSKS dr. Matevž Grilc in ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence dr. Reginald Vospersnik. Oba sta v svojih govorih orisala neprecenljive vrline pokojnika kot šolnika in politika.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

zanimivo predavanje o prvenstvenih vzponih jugoslovanskih alpinistov na

LHOTSE (8511 m) v Himalaji in ACONCAGUO (okoli 7000 m) v Andih

v petek 14. maja 1982 ob 20. uri v dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25

Predavatelja sta brata PETER in PAVEL PODGORNİK, udeleženca obeh uspešnih podvigov.

O Lhotse-ju bo predavanje z barvnimi dia-projekcijami, o Aconcagui pa bo predvajan film.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi ob 70-letnici družba na

ODPRTE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ
„BILCOVS V NEKDANJI PODOBI“

v soboto 15. maja 1982 ob 20.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu. Razstava bo odprta do nedelje 23. maja 1982.

Kotmara vas

V polni dvorani kotmirške osnovne šole je bila v petek, 7. maja 1982 materinska proslava, ki so jo oblikovali šolski otroci. Na sporedu so bile deklamacije, hkrati prizorčki ter glasbeno-instrumentalni nastopi; šolski zbor (vodi ga učiteljica Renate Trieb) je, kakor že prejšnja leta, zapel vrsto pesmi; letos je bila med njimi tudi italijanska „La Montanara“, na žalost pa spet nobene slovenske. Slovenske pesmi so recitali prvošolec Darko Wakounig (učiteljica Emilie Müller), drugošolka Isabell Ebner (učiteljica Rezika Iskra), tretješolci Sonja Goritschnig, Sonja Maritsch in Bojan Wakounig ter četrtošolka Simona Iskra (ravnatelj Josef Schwarz).

Med prireditvijo je župan Josef Struger počastil tudi tri navzoče matere. Posamezne točke sporeda je napovedal in povezal ravnatelj Josef Schwarz. Prireditve so se udeležili tudi župnik Maks Michor in člani občinskega zastopstva.

Loče nad Baškim jezerom

V soboto dne 8. maja je imelo SPD „Jepa-Baško jezero“ stojo že tradicionalno materinsko proslavo pri Pušniku.

Žal ni bila tako dobro obiskana, kot prejšnja leta. Vzrok temu ni bilo samo slabo vreme, marveč tudi istovrstne druge prireditve in še drugo. Z deklamacijami sta Tanja Singer in Peter Vrolich pozdravila naše mamicice in nato so učenci glasbene šole podarili pisan šopek glasbenih točk mamicam za njih praznik. Nastopali so harmonikaši: Tanja in Mirjam Koren, Simon Triesnik, Anita Krawanja in Gabi Ressenman, ki kažejo že lepe uspehe svojega znanja. Želimo jim še mnogo veselja pri igranju in lepega napredka. Na orglah pa je zaigral Aleksander Černut, ki se uči kar sam, ker nima tukaj možnosti kakega pouka. Prijetno je bilo slišati tudi naš

deklški trio (Erika Vrolich, Hermi Singer in Danica Urschitz). Z ubranimi glasovi je zapel nekaj pesmi — bilo ga je užitek poslušati. Predstavila se nam je pa tudi pevska družina Vrolich. Ob spremljavi matere Erike so zapeli otroci Peter, Mirjam in Kristi pesem: Mamica je kakor zarja — vneta je otrokom pomagala dvoletna Sirica Tischler.

MLADINSKO POTOVANJE V SOVJETSKO ZVEZO

LENINGRAD — MOSKVA — KIEV
od 4. 7. do 11. 7. 1982
(starost do 32 let)

Prijave sprejema profesor Anton Malle tel. (0 42 22) 24 73 35

Cena: 5650.— šilingov z Dunaja, potreben je veljaven potni list.

FRANCI ČERNUT:

Pot v pregnanstvo

Kadar po mrzli zimi odjuga zavija iz Karavank po dolini, ko srce polno nemira ne najde pokoja v dolgih, nespečnih nočeh, takrat se vrstijo pred očmi slike, kakor iz sanj porojene, nekeje v prsih se napol začeljene rane znova odpirajo in pričnejo skelati. Gledam obraze, ki jih že leta pokriva gomila, čisto blizu so mi, spoznam vsako gubo, vsako brazdo na njih in berem v očeh, kot v odprti knjigi. Vsebinska je žalostna, zgroziš se ob njej, toda tako je bilo — bilo pred štiridesetimi leti.

V naslednjih spominih sem skušal zajeti dogodke okrog nasilne izselitve koroških Slovencev, kakor sem jih doživljal, kot fant komaj desetih let. Segel sem leto dni nazaj, ker me je prav dogajanje na cvetno nedeljo tega leta 1941 prvič iztrgalo iz otroških sanj, tako močno, da sem razvoj vnaprej živo zasledoval na vaskem koraku, čeprav takrat marsikaj še nisem docela razumel.

Skoro po vsej Evropi je takrat divjala vojna vihra, armade tretjega rajha so v zmagovitih pohodih podjarmljale eno državo za drugo in nacistično geslo „danes Nemčija in jutri celi svet“ je grozilo postati resnica. Sredi teh okoliščin sem torej duševno do-

raščal, doživljal strahote tistega časa, ki sem jih v naslednjem opisal. Ti zapiski nikakor ne obsegajo neke celote, marveč so le drobni fragmenti zločina, izvršenega nad koroškimi Slovenci.

Naša mlada generacija, ki zdaj dorašča, samo delno ve za te dogodke, vidi jih pa prav gotovo tudi v luči današnjega časa ter jih temu primerno ocenjuje — zato je dobro pustiti spregovoriti tistega mladega fanta o najbolj mračnih dneh naše, napol pretekle zgodovine. Naj bo naši mladini resen opomin, njeno vsakodnevno ravnanje usmeriti tako, da se kaj sličnega ne ponovi nikoli več!

Bila je pomlad brez pomladi. Naznanjal jo je koledar, že davno kopne poljane in njive; le visoko v Karavankah je še bilo videti bele lise, ki pa so se prav tako iz dneva v dan bolj umikale toplim sončnim žarkom. Tudi ptice selivke so se bile vrnile iz daljnjega juga. Povsod, na vsakem koraku si jo srečal in vendar je ni bilo; srce vsaj je ni zaznavalo, kajti viharji, mrzli viharji so divjali v notranjosti narodnega telesa, vladala je trda zima brez konca in kraja.

Cvetna nedelja leta 1941 je bila. Zvonovi

loške cerkve so vabili k božji službi. Njih sicer tako zmagoslavni akord je tokrat zvenel nekam otožno po dolini, zvenela je v njem žalostna melodija, kakor na pogrebih, ko polagajo preminulega domačina v črno zemljo. In prav ta tiha, skrita žalost je tudi vladala po naših domovih, da je niti otroška brezbržnost in ne ugnanost niso zmogle prepoditi; ležala je po slovenskih domačijah kakor gosta, hladna megla.

Odpravljali smo se torej v cerkev mrkih, resnih obrazov, govorili le malo, čeprav nam je ležalo na stotine vprašanj na jeziku — bali smo se odgovora, bali se resnice. S kako prešernostjo smo otoci prejšnja leta krenili s prijatelji na pot; smeh nam je sijal iz oči, lica so žarela in se zlivala z rumenozlatimi jabolki in redkimi pomarančami med cvetočimi mačicami ter zelenim brinjem v eno samo pomladno simfonijo. Da, tako je bilo nekoč, nekoč, ko smo še svobodno vdihavali mile pomladanske sape, se radovali žvrgolenja ptic, ko je ob brezkončnem veselju privrela otrokom pesem iz prs — mila, domača pesem, kakor nas jo je učila mati v njenih redkih, prostih uricah. Odkar pa je zavladal tisti grozljivi, črni kljukasti križ na belem polju sredi krvavo rdeče zastave, je postalo vse drugače; videz, kot bi nastopila dolga, ledena zima — „tisočletna“, kakor se je govorilo.

Od vsepovsod so prihajali ljudje, prikrito so se pozdravljali po domače, spregovorili nekaj besed o vremenu, o delu na

polju, se včasih naskrivaj ozrli okrog sebe, in tedaj je njihov glas prešel v šepetanje, kakor v spovednici. Med otroci je bilo nekoliko živahneje; skoro vsak je imel svoj prajtelj, bolj ali manj obložen in z vrha so plapolali pisani trakovi — največ je bilo rdečih. Vse je hitelo v cerkev, ki je bila nabito polna ter močno vonjala po jabolkih, po brinju in mačicah.

S Tončkom sem bil takrat ministrant v Ločah in oba sva bila resda ponosna na to; pa tudi upravičeno. Župnik dr. Ogris ni bil le daleč naokrog ugledna oseba, temveč tudi zelo razgledan, učen mož, narodnjak skoz in skoz, ki se ni bal ne rjavo, ne črnosrajčnikov, in njegovo očetovsko srce je bilo nam ministrantom zelo naklonjeno. Nič čudno, da smo ga torej iskreno spoštovali, ne le mi otroci, temveč tudi odrasli od blizu in daleč. Starejši ljudje se bodo gotovo še danes spominjali njegovih znamenitih pridig. Kakor glas zvona so do neke njegove besede v sleherni kotiček božjega hrama — oznanjale so vero, oznanjale so resnico in čestokrat je bilo opaziti, kako se je enemu ali drugemu povesil pogled v tla, da se je zdrznil, kakor pod nevidnim udarcem.

Slovesno so zadonele orgle, pridružilo se je petje pevcev in vonj kadila je legel po cerkvi — slovesna maša se je pričela. „Hozana kralju, hozana...“ kličejo Jeruzalemske množice, razgrinjajoč svoja oblačila,

„Sedem križev imate. Pa jih ne kažete. Za vaša leta imate neverjetno gladek obraz. Le nekaj gub je raztresenih po njem. Kakšne kre- me ste uporabljali?“

„Kreme? Kreme, praviš?“ se je nasmehnila. „Kreme. Čudovit uspeh ste dosegli z nji- mi.“

„Tako praviš ti. Nobenih krem ni bilo, de- kle. Nobenih. Sonce in veter, burja in mraz, megla in dež. Pa še luna na nameček. Pa veli- ko dobre volje in smeja. In tistega notranje- ga zadovoljstva. Pa z roso sem se kdaj umila. Na vročem soncu pa sem se mazala s šentjan- ževko, ki sem preje namočila v olje.“

„Nobene kreme?“

„Ne! Za vse to včasih nismo veliko ve- dele. Rade pa smo bile lepe. Tudi z mlekom smo se umivale. Pa veliko jabolčk smo pojedle, za zajtrk pa repo ali zelje... Kavice ni bilo za zajtrk, pa cigarete tudi ne... Pa naja- njanja s pičajo tudi ne. Zdaj pa viski, povsod viski... Ob delu smo ga tudi me srknile ne- kaj kozarčkov, tistega zdravega iz gradiščan- skih vinogradov; čistega, kot bi se sonce uje- lo vanj.“

„Samo to?“

„Kaj pa še bočeš? Zdaj pa je na vseh poli- cah polno steklenic in maž. Pa so zato gube izginile? Daj no mir! Starosti z mažami ne boš odgnala. Pride. Pride kot megla. Pa saj nisem proti tistim lepotnim stekleničkam. Že- lja po lepoti je v vsakem človeku tako kot želja po sreči. Na njih pa naj bodo naša ime- na. Tako lepe besede poznamo: svežina jutra, dišča lipa, pisan travnik, cvetoč glog. Nam to ne bi šlo v ušesa? Pa stabilizacija? Ne bi segla tudi sem?“

Gledala sem jo in molčala.

„Vidiš, tako je to. Pravim ti pa, da je mla- dost lepa brez teh škatic. Lepa in zdrava, kadar živi polno in delavno. Pa ne samo mla- dost. To so moje misli. Nikomur jih ne mislim vsiljevati.“

Ostala sem brez besed.

A. N.

Če imate težave z jetri

Skuta je nenadomestljiva pri shuj- ševalnih dietah, to vemo. Manj znano pa je, da jo vse bolj cenijo kot zdravi- lo pri jetrnih boleznih. 300 g skute na dan deluje na bolna jetra kot bal- zam na rano, trdi profesor Kalk, vod- ja klinike za jetrne bolezni v Bad Kis- singenu. Zdravilno učinkujeta zlasti dve sestavini skute: aminokislina in metanion. Poleg njih vsebuje skuta še lizin, snov, ki pomaga celicam pri pre- skrbi s kisikom. Vse te sestavine sku- paj varujejo jetra pred strupenimi snovmi, ki prihajajo vanjo s hrano. Konservirna sredstva, kavo, nikotin, alkohol, preveč kalorično prehrano, zdravilo, strupene snovi iz onesnaže- nega okolja, vse to morajo predelati jetra in nič čudnega ni, če pri tem po- gosto obnemorejo.

kamor stopi njegova noga, obsipljejo ga s palmovimi vejicami... hozana kralju — in že jutri mu pljujejo v obraz, ga bičajo in končno umorijo. „Trdo padajo besede s priž- nice, kakor da bi tolklo težko kovaško kla- divo po jeklenem nakovalu, in med beseda- mi vlada taka tišina, da bi slišal pasti iglo na tla. „Zato, ti pa ostani ti!“ odmevajo njegove zaključne besede, zvenijo kot pri- sega, kot oporoka farni družini.

Po maši hitimo prav tako bolj redkobe- sedni domov. Trikrat je treba teči s prajtelj- nom okoli hiše — menda prinese blagoslo- va... V sobi se oče in mati zelo razburjeno menita o nečem, menda zelo resnem, kaj- ti takega izraza še nisem videl v njunih obrazih. Starejša sestra Rezka enako vsa prestrašena sedi pri mizi in posluša njun pogovor, a izgleda, da tudi ona ne ve, za kaj prav gre. Pri peči na klopi pa se igra še ne štiriletna Lojzka z neko staro, že do- kaj pohabljen pužo, medtem ko mali Han- zej, star niti dva meseca, mirno spi v ple- tenem vozičku.

„Skriti bo treba knjige!“, nekako zaklju- či oče pogovor z materjo, vstane izza mize ter se odpravi proti vratom in mimogrede pomigne meni, naj mu sledim. Brez besed krene v uto in se kmalu vrne z velikim le- senim zabojem. „Še onega vzemi in ga pri- nesil v skedenj,“ mi ukaže. Hitro ubogam, brez besed se lotim nekoliko manjšega za- boja in grem za njim. Nato se vrneva v hi-

Ali res ne tapet v novo lišo? Nekateri priporočajo uporabo tapet šele po preteku nekaj let, ko se hiša dobro osuši in umiri — posede, ko je potrebno prvo obnavljanje slikarije. Drugi tapete odklanjajo, češ da zidovje ne diha, da so prostori zato hli, zla- sti, če dalj časa niso zračeni, navzamejo se duha po tobaku itd. So pa primeri, na žalost ne redki, da se ljudje pritožujejo za- radi slabe kvalitete polaganja, visoke cene itd. — „Uboge tapete!“

Bodimo objektivni, razen visoke cene ni tapetam kaj očitati. Poglejmo še drugo stran medalje — prednost tapet.

— odpade zamudna slikarija sten (kreda, apno, sinkolit)

— zelo hitro in enostavno polaganje (fak- tor „čas“ pri nas na žalost zelo malo po- meni)

— daljša življenjska doba

— obstojnost barv in bogat izbor vzorcev

— s kvalitetnimi plastičnimi tapetami je možno prekriti in zakriti eventualne razpo- ke ometa, razne krivine itd.

— čist postopek lepljenja v primerjavi s klasično slikarijo

— enostavna obnova (plastične tapete je možno tudi umivati z vlažno mehko krpo itd.).

Kako lepimo sami?

Naj povemo še, da oblaganje sten s ta- petami v svetu ni prav nič novega, nasprot- no zelo redki so primeri, kjer ljudje svoja bivališča še belijo z apnenim beležem, s krdo ali pa da bi mojstri za vezivo k barvi dodajali jajčne rumenjake in podobno. Po- trošnik naj si po svoji presoji (ali s pomoč- jo strokovnjaka) izbere tapete, ki njegovim željam in ambientu najbolj ustrezajo in naj si z njimi sam oblepi stene — skratka „na- redi si sam“. Seveda če to delo opravi strokovnjak — tem bolje.

Da bo delo uspelo, moramo paziti na:

- izbiro kvalitete in vzorca tapete in
- pripravo podlage za lepljenje tapet.

Od izbora kvalitete in vzorca je odvisna življenjska doba in estetski izgled. Če bo vzorec črtast, bo lepljenje lažje, pa tudi stiki bodo skoraj neopazni. Odpadkov (ka- la) v tem primeru ni. Nasprotno, če bodo tapete bogatih vzorcev, je računati z od- padkom. Tapete svetlih tonov in brez ka- kršnegakoli vzorca je izredno težko nale- piti, ne da bi bil stik opazen.

Od pravilne priprave podlage pa je od- visna kvaliteta polaganja. Steno je pred po- laganjem potrebno „pripraviti“. Očistiti in zgladiti. V kolikor je stara slikarija kreda, je le to potrebno temeljito izmiti. Nasprot- no je sinkolit — oplesk zelo dobra podla-

šo, kjer oče prične jemati knjige s police, jih zлага v kupe ter mi veli le-te nesti na gumno. „Pa pazi, da te nihče ne vidi“ — pristavi še zelo resno, predno odidem iz sobe. Ko se vrnem nazaj, ima skoraj že vse spravljeno s police. Skrbno izbira in pre- gleduje, ostane jih le nekaj komadov in to nemške — o domačem zdravstvu ter nekaj strokovnih knjig o pletarstvu. Šele zdaj mi postane jasno: bile so slovenske knjige, ki sem jih nosil iz hiše! Ko je v sobi menda vse opravljeno, greva z očetom še na pod- strešje; tudi tam je dosti knjig, nekaj časo- pisov in podobnega. Oče spet izbira, pre- gleduje, včasih prelista tudi nekaj strani in slednjič ravna kupe, ki jih jaz odnašam v skedenj; nihče pa ne spregovori niti be- sedice. Z zadnjim tovorom imam majhno nezgodo, kajti na stopnici mi spodrsne in knjige popadajo na tla. Med pobiranjem mi pride v roke tudi številka priloge sloven- skega časopisa „Koroški Slovenec“, v ka- terem je bila slučajno slika, kjer sediva s sestro Rezko pred našo hišo, v rokah dr- živa „Mladi Korotan“ — dopisovala sva sko- raj redno in reševala uganke, seveda z ma- mino pomočjo, ki je znala tudi pesnikova- ti. Dobro imam v spominu kitice, ki jih je zložila zame:

Nimam časa ugank rešiti,

dosti moram se učiti.

Nisem mar ponosen fant —

postal sem v Ločah ministrant.

ga. Lpilo za lepljenje je priporočljivo pri- praviti že dan prej, da se dobro raztopi. V kolikor se bomo sami lotili dela, moramo paziti tudi, da po lepljenju pod tapetami ne bodo ostali zračni mehurji (vsekakor bo potrebno malce spretnosti).

Skrb je odveč

Naj odgovorimo še tistim, ki priporočajo uporabo tapet šele čez čas. Njihova skrb je popolnoma odveč. Prav nobene nevar- nosti ni, da se zid ne bi izsušil. Glede na današnjo hitrost finalizacije, pa lahko celo trdimo, da je zid suh, še preden začnemo z lepljenjem tapet. In v kolikor bi se v zidu še zadrževala eventualna vlaga, se bo le ta izsušila navzven. Tudi ni povoda za bo- jazen, da oblepjen zid ne bo več „dihal“. Še in še je načinov, da tudi to zadovoljivo uredimo.

Nasprotno, če smo tudi fasado, to je stena iz zunanje strani, obdelali s plastiko, ki slabo ali sploh ne dovoljuje prehoda pari, potem je celo bolje, da so tudi stene z notranje strani tako obdelane, da ne do- voljujejo vlagi vstopa v zid — to je, oblep- ljanje s plastičnimi tapetami.

Tapete so v tem primeru nekakšna ovi- ra difuzijski vlagi, ki sicer vstopa in pre- haja skozi zid. Na zunanji strani naleti na plastičen omet z velikim difuzijskem upo- rom. Vlaga se nabira tik za plastičnim ome- tom — posledice: na fasadi se pojavijo me- hurji, zunanji plastični omet odstopi in od- pada.

Sonce počasi pridobiva moč in kmalu bo pridno opravljalo blogodejno delo. Večina ljud- di mu rada nastavlja obraz in telo, da bi čimprej zagoreli, ali kozmetično popravili mastno kožo; ki so jo pozimi zanemarili in je niso obsevali z ultravioletnimi žarki, ali sončili na vi- sokogorskem soncu.

Ljudje pa, ki so nagnjeni k pegavosti, pa se skušajo svoji nadlogi izogniti. Naj kar na začetku povem, da pegavost ni nikakršno zlo, če se seveda ne pojavlja v pretirani meri, ven- dar kljub temu večina stori prav vse, da se pegice ne pojavijo. K pegavosti so nagnjeni pred- vsem svetlolasi in tisti, ki imajo zelo svetlo kožo. Pegi nastanejo tako, da se pod vplivom sončnih žarkov tvori kožno barvilo, ki pa ni enakomerno razporejeno po koži, ampak se na- bira v gručinah. Tako lahko nastanejo majhne temnejše lise, včasih pa tudi večji, nepravilno oblikovani madeži. Kožne celice, ki vsebujejo pigment, ostanejo skupaj tudi pozimi, ko se količina kožnega barvila zmanjša. Pega takrat obledi in postane neopazna, pojavi pa se ta- koj, ko kožo sončite. Najpogostejše se pojavljajo pege po nosu, licah, včasih na čelu, pa tu- di po prsih in lahteh. Sredstva, s katerimi bi pegavost odstranili, znanost še ne pozna, saj je to prirojena lastnost, ki je povezana z razporeditvijo pigmenta v koži. Kozmetika ima na voljo nekaj sredstev za beljenje peg, vendar so nezanesljiva, delujejo le kratkotrajno, nekatera pa so ob nestrokovni uporabi celo nevarna, saj lahko kožo zelo poškodujejo.

Najbolj preprosta obramba je, kože ne sončiti, kar pa je ob lepih sončnih dnevih tež- ko. Obraz pa lahko zaščitite s kremami in olji. Ker pa pege nastajajo vedno, tudi če se na- menoma ne sončite, je priporočljivo nanašati plast dnevne kreme in pudra. Marsikatero de- kle s strahom pred pegami zelo pretirava. Če koža ni kako drugače preobčutljiva za sonce, nekaj peg res ne sme biti tako problematičnih, saj jih je, če res mora biti brez njih, lahko skri- ti pod make up.

Skrbno zložim list med knjige, pogladim nekaj zakravljenih platnic in že hočem iz hiše, ko prihiiti oče po stopnicah ter me z vso silo potegne nazaj v vežo: „Počakaj!“ iztisne polglasno iz sebe in s kazalcem na ustnicah ukaže molčati. Šele v naslednjem hipu razumem njegovo ravnanje — dva so- seda gresta mimo hiše. Ko utihne njun ko- rak, se oče napoti proti skednju in jaz mu sledim, kot da bi bil nekaj ukradel. Na gum- nu spravlja vse kupe knjig ter časopisov v zaboje; skrbno jih polagava in vse početje se mi zdi kot sveto opravilo, saj naju obda- ja molk, kakor v cerkvi.

Ko je vse opravljeno, se oče še enkrat ozre na knjige, nato obrne pogled proti meni in v njegovih očeh se zrcali brezmej- na ljubezen, obenem pa neke vrste gren- koba. „Nikomur ne pravi o tem, kar sva delala,“ mi zapove s poveljujočim glasom, pokrije zaboje s pokrovom ter jih prične pokrivati s senom. „Nikomur, da veš!“ po- novi še enkrat zelo resno in nekaj mraz me obletava, ker se zavedam, da se godi nekaj, kar je povezano z veliko nevarnost- jo — delno sem ponosen na očetovo za- upanje, spet pa me obdaja strah, ki si ga ne morem prav razložiti. „Tako!“ izreče oče polglasno, postavi vile ob stran, me prime za roko in počasi odideva iz skednja.

Pred vrati se ustavim, jih zapahnem, tista velika, lesena vrata, ki glasno škripajo v tečajih. Prav tedaj se oglasi iz cerkvenega

Drobni nasveti

- Ploščice iz keramike najlaže očis- timo s terpentinom.
- Cementna tla čistite z lugom, nato pa s čisto hladno vodo. Kdaj pa kdaj jih natrite z lanenim oljem.
- Vsako volneno oblačilo naj po či- ščenju en dan počiva. Tako bodo občutljive volnene niti dobile spet prvotno obliko in dolžino, gube pa se bodo zravnale.
- Pri pranju zaves so se resice na spodnjem robu pomečkale. Izrav- namo jih tako, da jih po vsej dol- žini zbršimo z mokro krpo.
- Šopek cvetja je hitro ovenel. Po- ložite ga za tri ure v posodo z vo- do tudi cvetovi naj bodo v vodi.
- Aroma sveže pražene kave se bo ohranila mnogo dlje v hladilniku kot pri normalni temperaturi v ku- hinji ali shrambi. Toda kava mora biti v dobro zaprti posodi.
- Tope škjarje bodo spet uporabne, če boste z njimi nekajkrat razre- zali smirkov papir.
- Kadar kuhate kompot iz kislega sadja, potrebujete precej sladkor- ja. Poskusite dodati namesto do- datnega sladkorja malce sode bi- karbone. Kompot bo prav tako okusen in sladak.
- Madeže od kave na občutljivih tka- ninah najlaže odpravimo z meša- nico svežega rumenjaka in malo mlačne vode, ki smo ji dodali še nekaj kapljic alkohola.
- Če je zamašek večji od odprtine steklenice, ga potopite v vrelo vo- do, zmanjšal se bo, seveda le, če je iz plutovine.

Pegavost ni zlo

Sonce počasi pridobiva moč in kmalu bo pridno opravljalo blogodejno delo. Večina ljud- di mu rada nastavlja obraz in telo, da bi čimprej zagoreli, ali kozmetično popravili mastno kožo; ki so jo pozimi zanemarili in je niso obsevali z ultravioletnimi žarki, ali sončili na vi- sokogorskem soncu.

Ljudje pa, ki so nagnjeni k pegavosti, pa se skušajo svoji nadlogi izogniti. Naj kar na začetku povem, da pegavost ni nikakršno zlo, če se seveda ne pojavlja v pretirani meri, ven- dar kljub temu večina stori prav vse, da se pegice ne pojavijo. K pegavosti so nagnjeni pred- vsem svetlolasi in tisti, ki imajo zelo svetlo kožo. Pegi nastanejo tako, da se pod vplivom sončnih žarkov tvori kožno barvilo, ki pa ni enakomerno razporejeno po koži, ampak se na- bira v gručinah. Tako lahko nastanejo majhne temnejše lise, včasih pa tudi večji, nepravilno oblikovani madeži. Kožne celice, ki vsebujejo pigment, ostanejo skupaj tudi pozimi, ko se količina kožnega barvila zmanjša. Pega takrat obledi in postane neopazna, pojavi pa se ta- koj, ko kožo sončite. Najpogostejše se pojavljajo pege po nosu, licah, včasih na čelu, pa tu- di po prsih in lahteh. Sredstva, s katerimi bi pegavost odstranili, znanost še ne pozna, saj je to prirojena lastnost, ki je povezana z razporeditvijo pigmenta v koži. Kozmetika ima na voljo nekaj sredstev za beljenje peg, vendar so nezanesljiva, delujejo le kratkotrajno, nekatera pa so ob nestrokovni uporabi celo nevarna, saj lahko kožo zelo poškodujejo.

Najbolj preprosta obramba je, kože ne sončiti, kar pa je ob lepih sončnih dnevih tež- ko. Obraz pa lahko zaščitite s kremami in olji. Ker pa pege nastajajo vedno, tudi če se na- menoma ne sončite, je priporočljivo nanašati plast dnevne kreme in pudra. Marsikatero de- kle s strahom pred pegami zelo pretirava. Če koža ni kako drugače preobčutljiva za sonce, nekaj peg res ne sme biti tako problematičnih, saj jih je, če res mora biti brez njih, lahko skri- ti pod make up.

stolpa zvon — poldne je. Oče sname klo- buk z glave, nekaj časa postoji, s pol za- prtimi očmi in gleda proti Jepi in nekam zamišljeno reče: „Zdaj pa mati ne bodo mogli priti kmalu domov...“ „Zakaj?“ mi nehote uide vprašanje iz ust, še preden se ga dodobra zavedam. „Ker je v Jugoslaviji vojna, Nemci so jo napadli,“ mi na mah odvrne oče. „...in bog ve, kako bo zdaj,“ pristavi z resnim pogledom name. Moja stara mama je bila od leta 1939 na obisku pri sinu (mojem stricu) v Ljubljani in se naslednjega leta ni mogla več vrniti domov, kot je hotela, ker so nastali razni politični zapletljaji, ki so vrnitev onemogočali. Šele po očetovem odkritju mi postane marsikaj bolj jasno, dasiravno desetletni otroški mož- gani ne morejo zajeti celotne tragike tega časa.

Pri kosilu je spet cela družina zbrana, a tudi tu je pomenek bolj redkobeseden, le mala sestra žlobudra nekaj in Hanzej v vo- zeku da sem in tja krepak glasek od sebe, čeprav je že bil dobil svoj obrok. Kar ne- kam oddahnem se, ko oče po jedi obrne pogovor na prihodnja poljska dela. „Na Po- lani bo treba še te dni zorati in nekaj lesa je s Honje za spraviti...“ Precej olajšan poslušam temu pogovoru, ker vsaj nekoliko prežene poprejšnje mračne misli, pa če- prav se zavedam, da nas čaka zopet eden izmed trudapolnih tednov.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 14. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Tehnike likovne umetnosti — 10.15 Lesena pihala — 10.30 Nebraska — 11.55 Živalske zgodbe — 12.15 Charlie veliki — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoroptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.15 Modna revija — 21.20 Humor ne pozna meja — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 15. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Mi — 11.05 Madžarske pokrajine — 11.25 Zgodovina fotografije — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 14.30 Heidelbergška romanca — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stavimo, da... — 22.00 Šport — svetovno prvenstvo v amaterskem boksu — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 16. 5.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Ratorična komunikacija — 15.05 Sodobni časi — 16.30 Ena, dve, tri — 17.15 Nils Holgersson — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje s človekom in živaljo — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 „Izobčeni“ — 22.05 Glas Islama — 22.10 šport — 22.25 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Zbor grške tragedije — 10.30 Kriminalka — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 „Spoznavajmo nevarnosti — preprečujmo nesreče“ — 17.30 Neverjetne pustolovščine Lemija Gulliverja — 17.50 Supermiš Oskar — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.00 „Kje se nahajam?“ — 21.05 Kaz & co — 21.50 šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 18. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Ogibajmo se izgub energije — 10.15 Preiskujemo vodo — 10.30 Srečanje dopoldne — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Moda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Človek — 21.45 Metternichova 12 — 23.10 Poročila.

SREDA, 19. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Vzhodna Tirolska — 10.35 Palast-hotel — 12.15 Teleobjektiv — 13.00 Uredništvo — 17.00 Zmajeva votlina — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas

v sliki — 20.15 „Izobčeni“ — 21.55 UEFA — pokal finalna igra — Poročila.

ČETRTEK, 20. 5.: 9.10 Na atlantskih gorah — 10.00 Katoliška služba božja — 11.30 Resnična ljubezen — 14.55 Dediščina Björndahla — 16.30 Indijanske legende — 17.55 Helmi — 18.00 Po sledih izumirlih mini-slanov — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Jaz te ljubim — 22.00 šport — 22.15 Večer z vrhunskim angleškim komikom — 23.05 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 14. 5.: 17.30 Ratorična komunikacija — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zdravniški svetovalec — 21.15 Modna revija — 21.20 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 California, Split — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 15. 5.: 15.00 športno popoldne — 17.00 Dunajska glasba v anekdotah — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvnetnika? — 20.15 Drama Arthurja Schnitzlerja — 22.30 Skrivnost zavilnih stopnic — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 16. 5.: 15.30 športno popoldne — 17.00 Ljudje in človeške opice — 17.45 Soundstage — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Telefonski klic zadostuje — pridem v hišo — 22.05 Kabinet profesorja Bondija — 23.35 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 5.: 18.00 Znanje danes — 18.30 Dolga pot — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Onednava linija — 21.00 Kje se nahajam? — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Fantom svobode — 0.00 Poročila.

TOREK, 18. 5.: 17.30 Vzhodna Tirolska — 18.00 Orientacija — 18.30 Dolga pot — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdeče-belo-rdečem — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 19. 5.: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Dolga pot — 19.30 Čas v sliki — 20.15 šport — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Café Central — 23.20 Dva mala boga — 0.35 Poročila.

ČETRTEK, 20. 5.: 16.00 Wolfsberg: odbojka — 17.00 Poj z nami — 17.30 Močnejši kot superman — 18.45 Pesnik in njegov model — Alexis Sorbas — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Nebo in pek — 20.15 Avstrija II — 22.15 Kriminalka — 23.45 Poročila.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 14. 5.: 8.50 TV v šoli — 10.00 Poročila — 17.25 Mak ob progi — 17.55 Slovenski pihalni orkestri — 18.30 Obzornik — 18.45 Ekonomsko-politični sistem — 19.00 Psihofizična rekreacija — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Včeraj... za jutri — 20.45 Ne prezrite — 21.00 ALCA-TRAZ — 22.30 Spremljajmo-sodelujmo — 22.40

Poročila in poročila z 9. kongresa ZK Hrvatske.

SOBOTA, 15. 5.: 8.00 Poročila — 8.05 Cici-ban — 8.25 Zbis — 8.40 Mi smo mali muzikantje — 9.10 Mak ob progi — 9.40 Pustolovščina — 10.10 Novo vznemirja — 11.10 Človekovo telo — 12.25 Poročila — 17.00 Rad sem vas imel — 18.25 Naš kraj — 18.40 Muppet show — 19.05 Zlata ptica — TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 20.00 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 Majhen svet Sammyja Leeja — 21.50 Zrcalo tedna — 22.05 Poročila z 9. kongresa ZK Hrvatske — 22.35 Jazz na ekranu — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 16. 5.: 8.40 Poročila — 8.45 Vrač veter — 9.40 Kralj Matjaž, kako se imaš — 11.10 TV Kažipot — 11.50 Narodna glasba — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 15.10 Osem filmskih pričevanj — Makedonija — 16.40 Poročila — 16.45 Zakaj in zato — 17.15 športna poročila — 17.30 Sestanek v nebotičniku — 18.25 Ti dnevi, ta leta — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Nepokorjeno mesto — 21.30 športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 5.: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 15.55 Kmetijska oddaja — 16.55 Poročila — 17.00 Novo vznemirja — 18.00 Znanstveno-tehnični film — 18.30 Obzornik — 18.45 Mladinski studio — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Punčka — 22.00 V znamenju.

TOREK, 18. 5.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 17.10 Poročila — 17.15 Slovenske ljudske pravljice — 17.30 Ljudski plesi ČSSR — 18.00 Pisani svet — 18.30 Obzornik — 18.45 Ogramba in samozadržila — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Odprto za ustvarjalnost — 21.45 P. Turrini — W. Pevny — Alpska saga — 22.15 Poročila.

SREDA, 19. 5.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 17.30 Poročila — 17.35 Cici-ban, dober dan — 17.50 Družina Smola — 18.15 Okrogli svet — 18.30 Obzornik — 18.45 Naša pesem skozi besede — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Obraz v množici — 22.00 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 22.05 Poezija NOB — 22.25 Poročila in poročila z 8. kongresa ZK BiH.

ČETRTEK, 20. 5.: 8.55 TV v šoli — 10.00 Poročila — 15.40 Šolska TV — 17.10 Poročila — 17.15 Čarobni klobuček — 17.35 Mi smo mali muzikantje — 18.05 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni četrtek — 21.30 V znamenju.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 14. 5.: 14.10 Koroški obzornik — Dr. Anton Feinig: Drava, povej... — Veselo naokrog.

SOBOTA, 15. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 16. 5.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 17. 5.: 14.10 Koroški obzornik — Koroški zbori pojo.

TOREK, 18. 5.: 9.30 Pisani svet — 14.10 Koroški obzornik — Minute... — Zanimalo vas bo.

SREDA, 19. 5.: 14.10 Koroški obzornik — Da jih ne pozabimo — Za starejše letnike.

ČETRTEK, 20. 5.: 7.05 Duhovna misel — Splet Marijinih pesmi.

Prispevajmo za gradnjo doma dijaške, študentske in vajeniške mladine

„Slovenski vestnik“ je redno poročal o domu, ki ga v Celovcu gradi Slovensko šolsko društvo za dijaško in vajeniško mladino ter študente. Ta projekt je trenutno med vsemi slovenskimi na Koroškem po obsegu največji, po namembnosti pa najpomembnejši v našem narodnem življenju. Dom bo služil mladini, ki se v Celovcu šola oziroma usposablja za poklic.

V prepričanju, da je izgradnja tega doma zadeva celotne slovenske narodne skupnosti, je Slovensko šolsko društvo pripravilo akcijo gradbenih kamnov, ki naj prispeva h kritju dela visokih investicijskih stroškov. Ta akcija naj bo tudi nov primer solidarnostne samopomoči, ki se je že tolikokrat pokazala in tudi rodila trajne sadove.

Tudi tokrat objavljamo imena darovalcev in se vsem, imenovanim in tudi neimenovanim, iskreno zahvaljujemo za izkazano pomoč. Obenem pa jih stavimo za zgled vsem drugim, da prav tako po svojih možnostih podprejo naše skupno prizadevanje.

Slovensko šolsko društvo

Za gradnjo doma SŠD v Celovcu so prispevali: Sitter, Obirsko, 100 šil.; inž. Peter Kuhar, Železna Kapla, 500 šil.; Urbajs Lubo, Žoprače, 100 šil.; Ludnik, 100 šil.; dipl. inž. Feliks Wieser, Celovec, 500 šil.; Polanšek, Obirsko, 50 šil.; Tscharr Marija, Borovlje, 100 šil.; Smrtnik, Obirsko, 100 šil.; inž. Schlapper Tonči, Šentjakob, 500 šil.; Uznik Frančiška, Obirsko, 50 šil.; Bradač Blaž, Sele-Kot, 500 šil.; Karničar Valentin, Obirsko, 100 šil.; Valentinič Irena, Bilčovs, 100 šil.; Popotnik, 100 šil.; Wolf Josef, Celovec, 500 šil.; Kumer Ana, Blato, 100 šil.; Oraže Izidor, Obirsko, 100 šil.; Perč Terezija, Holbiče, 500 šil.; Messier, Celovec, 100 šil.; Wieser Vinko, Celovec, 100 šil.; Kavčič, Celovec, 100 šil.; Rauter Elfriede, Celovec, 100 šil.; Pavlič Martin, Obirsko, 500 šil.; mag. Millonig Maja, Celovec, 100 šil.

Sporočamo Vam, da proizvajamo, dobavljamo in servisiramo moderne sisteme regulacije za vse vrste ogrevalnih naprav.

IMP-METALL-sistemi regulacije omogočajo prihranek energije do 35 odstotkov.

Naš strokovnjak Vam je na razpolago za pomoč pri izbiri moderne in cenene regulacijske avtomatike.

IMP metall

G. m. b. H.

9184 ŠT. JAKOB V ROŽU

Telefon (0 42 53) 544 - Telex 045752

Z YUGOTOURSOM NA POČITNICE

z letališča Ljubljana

V ceno vključeno: prevoz iz Celovca do letališča in nazaj, polet v obe smeri, storitve v hotelu, taksa in vodič. Od meseca maja do oktobra letimo ob ponedeljkih in torkih za Dubrovnik in Split s svojimi avioni. Za solske skupine popusti!

H. Bellevue-Budva	7 dni polpenzion sobe tuš WC bk	od S 2.750.—
H. Excelsior-Dubrovnik	7 dni polpenzion sobe tuš WC	od S 3.271.—
Privatno-Primošten	7 dni noč-zaj julij, avgust	S 2.507.—
H. Pernera-Ciper	14 dni polpenzion sobe tuš WC	od S 8.980.—
H. Perla-Atene-Glifada	14 dni polpenzion sobe tuš WC	od S 6.260.—
H. Colossos-Rodos	14 dni noč-zaj sobe tuš WC	od S 4.459.—
H. Prince-Kreta	14 dni noč-zaj sobe tuš WC	od S 4.893.—
H. Sun Beach-Solun	14 dni noč-zaj sobe tuš WC	od S 5.990.—
Potovanje z ladjo	14 dni [Kanarski otoki, Severna in Zahodna Afrika, Sredozemlje]	od S 10.850.—
Tunezija/hotel El Bousten	7 dni polni penzion soba tuš WC	S 4.650.—

Informacije in knjiženje:
YUGOTOURS - CELOVEC, Pfarrplatz 5/2
Telefon 0 42 22 / 80 5 63, 80 5 64

Popust za otroke od 10—30 %

PREBLAUER

Naravno čista

koroška zdravilna mineralna voda, poznana že od leta 1007!

Preblauer je s preko **6000 mineralov** v 1 litru najbogatejša avstrijska mineralna voda.

Preblauer je **popolnoma naraven**, brez kakršnihkoli umetnih dodatkov!

Preblauer je **zdravilen**.

Pomaga:

■ pri prehladnih vnetjih ledvic in mehurja

■ pri ledvičnih kamnih

■ pri okrevanju po operacijah prostate in mehurja

■ pri prehladnih vnetjih dihalnih poti

zatorej:

GLEJ NASE in PIJ PREBLAUER!

Preteklo nedeljo je SAK na domačem igrišču imel za nasprotnika tretje uvrščeno moštvo iz Treibacha. Po slabih rezultatih SAK-a v spomladanskem delu prvenstva je bil Treibach tokrat eden najmočnejših nasprotnikov. Toda SAK-ovci so si pričakovali tudi kakšno točko.

Tekma se je začela zelo uspešno za SAK. Že v 2. minuti se je rezultat

SAK – Treibach 2:2 (2:0)

glasil 1:0 za SAK. Po lepi podaji Kreutza je Polanšek z glavo poslal žogo v mrežo. SAK je igral defenzivno, tako da je nasprotnik imel terensko premoč. SAK je igral le na

protinapade, pa tudi ti so bili zelo redki. Eden teh protinapadov je bil v 28. minuti. Kreutz M. je izvajal kot, do žoge je uspelo priti Veliku, ki je iz zelo težke situacije z glavo poslal žogo v gol. Rezultat se je torej glasil 2:0 za SAK. Po tem zadetku pa je nasprotnik postal bolj nevaren. Imel je nekaj odličnih priložnosti. V 37. minuti je igralec Treibacha ubranil SAK pred zadetkom, kajti stal je tako nesrečno pred golom SAK. Izgledalo je, da bo „Trainereffekt“, saj od prejšnjega torka naprej Babšek ni več trener ampak samo še igralec. Do konca sezone bo vodil treninge Lampichler, postave pa bo delal Kordež. V drugem polčasu je pritisk nasprotnika na gol SAK postajal vedno večji. Pritisku nasprotnika pa je pomagal tudi še sodnik, ki je žvižgal zelo pristransko, namreč za Treibach. Tako je v 59. minuti podaril Treibachu prvi gol. 16 metrov pred golom je iz nerazumljivih vzrokov dosodil prosti strel za Treibach, iz katerega je dal nasprotnik gol. Tedaj se je pritisk seveda še povečal na gol SAK. Toda vratar Ahlin je spet odlično branil. SAK je v drugem polčasu imel samo eno odlično priložnost, potem ko se je po odlični podaji Kreutz Miha, Luschnig znašel sam pred vratarjem Treibacha, toda ni znal zatresti mreže. V 80. minuti pa je nasprotnik izenačil. Po močnem strelu na gol je Ahlin le kratko odbil žogo in golter Treibacha Vidreis, ki je dal že prvi gol, je ponovno poslal žogo v mrežo. Tako je SAK že četrtič v spomladanskem delu prvenstva igral neodločeno in je še vedno brez zmage. SAK je prvič v spomladanskem delu prvenstva pokazal zadovoljivo igro. Igralci so se hrabro in z vsemi močmi borili proti močnejšemu nasprotniku.

Postava: Ahlin, Drnovšek, Babšek, Woschitz, Lampichler, Ferra (Wieser), Luschnig, Zablatnik, Velik (Pandel), Kreutz M., Polanšek.

M. W.

Dvojezični abiturientski tečaj osvojil 2. mesto

Moštvo dvojezičnega abiturientskega tečaja na celovski trgovski akademiji si je zadnji teden osvojilo odlično drugo mesto v nogometnem turnirju celovške trgovske akademije. Na turnirju je sodelovalo nad 30 moštev, igralo pa se je po k. o. sistemu. Vse svoje tekme je moštvo dvojezičnega tečaja zmagalo in v vsaki tekmi zadelo vsaj 10 golov. V zadnji tekmi se je pomerilo z moštvom 4. b razreda I. celovške trgovske akademije. Proti temu izredno dobremu moštvu, v katerem igrajo igralci Austria Celovec, SV St. Veit in KAC-ja, je dvojezični abiturientski tečaj podlegel z 5:10. Dolgo časa so držali slovenski študentje izenačen rezultat, proti koncu pa so bili preveč izčrpani, tudi zaradi tega, ter obiskuje ta tečaj le 7 fantov, kar pomeni, da je rezervoar za moštvo zelo ozek. Igralcem tečaja čestitamo k temu uspehu in jim želimo, da bodo našli tudi v naslednjih letih enakovredne naslednike.

Pliberk

Letos obhajamo koroški Slovenci 40-letnico pregnanstva in upora med drugo svetovno vojno. Poleg osrednje prireditve so podobne prireditve tudi po terenu. Ena takšnih je bila v soboto 8. maja v društveni sobi pliberške Posojilnice. Na to prireditev je

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ vabi na predstavitev slovenskega filma

VRNITEV

v sredo 19. maja ob 20.30 uri v gostilni Picej na Zamanjah

Odbor

vabilo tamkajšnje Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku. Dr. Janko Malle je bil predavatelj. Pliberčani so prisluhnili njegovim izjavam o pregnanstvu in uporu med drugo svetovno vojno. Referent je z diapozitivi ponazoril življenje in trpljenje z domače grude pregnanih slovenskih družin v rajhu.

Predavanje je bilo zelo zanimivo in privlačno predvsem zaradi tega, ker je bilo dokumentirano s slikami, na katerih je marsikateri od navzočih spoznal sebe ali sorodnika ali znanca. Za eno uro smo bili v mislih prestavljeni v tisti čas, ki je bil najhujši v našem življenju in sploh v zgodovini koroških Slovencev. Zanimiva vsebina dokumentacije iz tistih težkih časov je hkrati opomin, da se kaj takšnega ne sme nikdar več ponoviti.

Slovensko prosvetno društvo „DRABOSNJAK“ Kostanje vabi na

Drabosnjakov Pasijon

na binkošno soboto, 29. maja 1982 ob 16.00 uri in na binkošno nedeljo, 30. maja 1982 ob 16.00 uri na prostem in na farovškem skednju pri podružnici Zgornja vas-Oberdorf na Kostanjah-Köstenberg. Predstava bo ob vsakem vremenu.

Režija: Igor Košir
Scena: Saša Kump
Kostumi: Milena Kumar

Nastopajo igralci domačega društva in iz okolice. Pri tej priložnosti bodo domači ustvarjalci razstavljali svoja dela (Hanzej Dragašnik, Veronika Zeichen, Herman Mačnik). Na PASION, ki so ga Kostanjčani zadnjič uprizorili leta 1932, vabimo vse rojake od blizu in daleč.

Najsodobnejša ladjedelnica na Vrbskem jezeru

Prejšnji petek je bila v Celovcu na Vrbskem jezeru predana svojemu namenu ena najmodernejših ladjedelnic na območju celinskih voda v Evropi. To je bil pomemben dan 130-letne zgodovine ladjarstva na Vrbskem jezeru. Gradnja te ladjedelnice oziroma doka je trajala pičla tri leta in pol. Popravila ladij flote Vrbskega jezera bodo od sedaj naprej prava lahкота, saj je ladjedelnica ustvarjena tako, da v njo lahko ladja priplava v popravilo, kjer potem s posebno močnimi črpalkami izčrpajo vodo, tako da je na suhem. Posebna dvigala skrbijo za dviganje ladij oziroma ladijskih delov. Na doku so tudi delavnice, v načrtu pa imajo tudi po-

stroški so znašali 35 milijonov šilingov. Osnutek za to remontno ladijsko napravo je naredil celovski arhitekt dipl. inž. Domenig.

V okviru otvoritve te ladjedelnice je bila velika slovesnost. Ob tej priložnosti je celovski župan Leopold Guggenberger med drugim tudi povedal, da le obstoja možnost, da bodo nekdanjo ponosno in največjo ladjo Vrbskega jezera Thalio, ki rjavi ob bregu jezera, le rešili propada.

Plazniška dekleta v Vojniku pri Celju

Prosvetno društvo „France Prešeren“ iz Vojnika pri Celju ima redne stike z društvom s Koroškega. Na svoje vsakoletno srečanje malih vokalnih skupin vselej povabijo tudi naše pevce.

Preteklo soboto je poleg tamkajšnjega mešanega okteta Lokvanj in še dvanajstih skupin nastopilo tudi nekaj naših deklet. Iz Šentlípša v Podjuni „Plazniška dekleta“, ki jih vodi Irena Brežjak. Prisrčen je bil sprejem domačinov, v imenu društva jih je pozdravil tov. Šetina in poudaril pomembnost kulturne povezave med koroškimi Slovenci in matično domovino. Program je potekel brezhibno, občinstvo v nabiti dvorani je s simpatijo pozdravilo naše mladenke. Za razvedrilo je poskrbel še zabavno-glasbeni ansambel med posameznimi točkami.

Skupina „Plazniških deklet“ je nastala čisto spontano; začele so peti ob raznih prireditvah in za praznike, vadijo pa v farovžu ali po domovih. Zdaj imajo za sabo že lepo število nastopov; želimo jim še obilo uspehov in nastopov!

Menjava denarja

Stanje v četrtek 13. maja 1982

Za 100 dinarjev dobite	29.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	34.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.24 šil.
Za 100 lir plačate	1.33 šil.
Za 100 mark dobite	695.50 šil.
Za 100 mark plačate	711.80 šil.

Klub prijateljev lova vabi na

I. LOVSKO NAGRADNO STRELJANJE TREH DEŽEL

v nedeljo 16. maja 1982, s pričetkom ob 8. uri na strelišču Gojitenega kroga Pliberk-Hegeringschießstätte Bleiburg.

V Pliberku se bodo v prijateljski tekmi med seboj pomerili lovci iz Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije.

Strelja se v petih disciplinah:

1. zadetki s kroglo (strel maksimalno 10 točk)
2. zadetki na umetne golobe (zadelek 5 točk)
3. lovska kombinacija (seštejejo se zadetki s kroglo in zadetki na umetne golobe, maksimalno 225 točk)
4. tekma moštev (6 strelcev prijavljenih za moštvo)
5. slepa tarča
6. najboljši člani Kluba prijateljev lova

Strelja se z MK-puško s strelnim daljnogledom in s šibrovko. MK-puške so na razpolago na strelišču, šibrovko pa naj pri-
nese vsak s seboj. Na najboljše strelce čakajo lepe nagrade.

Strelsko vodstvo imajo: Gregorič Jožko, Haderlap Anton in Možina Lojze.

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme

V SOBOTO, 15. MAJA 1982

Grabštanj „pod 23“ — SAK „pod 23“

ob 15.45 uri

Grabštanj — SAK

Igrišče: Grabštanj (Grafenstein)

ob 17.30 uri

Prisrčno vabljeni!

Ljudska šola Kostanje vabi na prireditev

„OTROCI USTVARJAJO“

ki bo v nedeljo, 16. 5. 1982, ob 15. uri v Občinskih dvorani v Vrbi.

Katoliški dom prosvete v Tinjah

V petek 21. maja 1982 ob 19.30 uri informacijski večer

„GRADNJA HIŠ IN VARČEVANJE ENERGIJE“

Predavatelj: dipl. inž. dr. Günther Rornara

KONCERT

Prireditelj: MPZ „Podjuna-Pliberk“

Kraj: dvorana pri Schwarzlnu v Pliberku
Čas: sobota, 22. 5. 1982, ob 20. uri

Sodelujejo: Otroški zbor s Suhe (Pepej Krop — Dekliški zbor iz Nonče vasi (Nezka Kerl) — Koroški oktet Ravne (Tone Ivarnik) — MPZ „Podjuna-Pliberk“ (Tone Ivarnik)

Krajevno združenje ZSM v Železni Kapli vabi na večer z slovenskim kantavtorjem Marjanom Smodetom, ki bo nastopil v petek 28. maja ob 10. uri v hotelu Obir v Železni Kapli.

Ob 40-letnici pregnanstva in oboroženega upora koroških Slovencev prireja Zveza slovenske mladine — Krajevno združenje Celovec

SPOMINSKO SVEČANOST

v petek 14. maja 1982 ob 20. uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Sodelujejo recitatorji, glasbena skupina slovenske mladine in KUD „Ivan Novak-Očka“ iz Tacna pri Ljubljani.

Železna Kapla

Med številnimi materinskimi proslavami po deželi je še posebno lepo izvenela naša v Železni Kapli. Na prireditve je vabilo Slovensko prosvetno društvo „Zarja“. Materinskemu prazniku v čast je bil pripravljen bogat in pester spored, za katerega ima največ zaslug naš kaplan Polde Cunder. Poleg moškega pevskega zbora „Zarja“, pod vodstvom Joška Wrulicha so nastopali mladi recitatorji, otroški zbor in mladi igralci z igro Martin Krpan, v režiji kaplana Cundra.

Naše mamice so s ponosom in pa tudi s solznimi očmi spremljale spored svojih malčkov, ki so se na tako lep in prisrčen način oddolžili za skrb in ljubezen, ki so ju deležni od njih. Kljub slabemu vremenu, so bila ta dan srca naših mamic polna svetle sreče.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici in Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Štebnu vabita na

10. GLOBAŠKI KULTURNI TEDE
ki bo od 16. do 22. maja 1982 v Globasnici

Spored:

SOBOTA, 16. 5.

20.30 igra Ludviga Holberga „JEPPE S HRIBA“ pri Šoštarju v Globasnici, igrajo domači igralci, v režiji Petra Militarova.

TOREK, 18. 5.

20.30 pri Šoštarju predavanje v nemščini — „Ausgrabungen frühchristlicher Kirchen am Hemmaberg“ — Izkopavanja zgodnjekršćanskih cerkva pri sv. Hemi — predava vodja izkopavanj dr. Franz Glaser

ČETRTEK, 20. 5.

20.30 pri Šoštarju predavanje dr. Ludvika Karničarja

SOBOTA, 22. 5.

popoldne od 14.00 ure naprej otroški popoldan v novi ljudski šoli, med drugim nastop lutkarjev iz Šmihela, z igro „Ringa, ringa, raja.“ Zvečer od 18.00 ure naprej VEČER DOMAČIH JEDIL pri Šieklu.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Škofičah vabi na predstavo ljudske igre Frana S. Finžgarja

VERIGA

v soboto 15. maja 1982 ob 20. uri v gostilni Perdacher v Holbičah

Gostuje igralska skupina DPD „Svoboda“ — Janez Mencinger iz Javornika — Koroške Bele pri Jesenicah

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi vabi na

RAZSTAVO IN SPOMINSKO SVEČANOST OB 40. OBLETNICI PREGNANSTVA IN UPORA KOROŠKIH SLOVENCEV

ki bo v nedeljo 16. maja 1982 v ljudski šoli v Kotmari vasi.
V ospredju razstave, ki bo odprta od 8. do 18. ure v telovadnici nove ljudske šole, bo dokumentacija pregnanstva kotmirških družin.
Spominska svečanost bo ob 14.30 uri.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10

Uredništvo: 9020 Celovec, St. RuprechtstraÙe 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje